

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TOIMINTAKERTOMUS 2024

K 11/2025 vp

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TOIMINTAKERTOMUS 2024

Sisällys

Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä.....	4
Tietosuojavaltuutettu Anu Talus: Tuttuja teemoja muuttuvassa ympäristössä	6
Apulaistietosuojavaltuutettu Heljä-Tuulia Pihamaa: Monipuolinen tietosuojavuosi yksityisen sektorin asioissa	9
Apulaistietosuojavaltuutettu Annina Hautala: Vuosi 2024 on ollut isojen kysymysten vuosi	12
Tietosuojavaltuutetun toimiston vuosi 2024 lukuina.....	14
Vuoden 2024 tapahtumia	16
Tietosuojatyön painopisteitä.....	18
Katsaus asiamääriin, kehittämistoimiin ja uudistuviin tehtäviin	18
Tietoturvaloukkausilmoitusten määrä edelleen korkea	22
Rajat ylittävät asiat ja eurooppalainen yhteistyö	24
Kansainväliset tiedonsiirrot	26
Tukea rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville	27
Valvontaa ja yhteistyötä	29
Seuraamuskollegio: Seuraamusmaksuja tietosuojalainsäädännön rikkomuksista	29
Tarkastustoiminta.....	31
Yksityinen sektori.....	32
Finanssisektori	34
Julkinen sektori.....	36
Sosiaali- ja terveydenhuolto.....	36
Varhaiskasvatus- ja opetusala	38
Oikeus- ja turvallisuushallinto	40
Muu julkishallinto	41
Organisaatio, henkilöstö ja talous.....	42
Neuvonta ja viestintä – vastauksia tiedontarpeeseen	44
Liitteet	
Vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2022–2024.....	46
Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot 2024.....	47
Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslauselma	53
Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet ja lausunnot 2024.....	54

Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä

Tietosuojavaltuutetun toimisto on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säädösten noudattamista.

Tietosuojavaltuutetun toimisto edistää tietoisuutta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista. Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtäviin kuuluvat muun muassa selvitysten ja tarkastusten tekeminen, lausuntojen antaminen lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista sekä seuraamusten määrääminen tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

Tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä muiden EU:n jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten kanssa ja edustaa Suomea Euroopan tietosuojaneuvostossa.

Tietosuojavaltuutettuna vuonna 2024 toimi Anu Talus ja apulaistietosuojavaltuutettuina Heljä-Tuulia Pihamaa ja Annina Hautala. Tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutetut ovat tehtävässään itsenäisiä ja riippumattomia. Valtioneuvosto nimittää heidät viiden vuoden toimikaudeksi. Tietosuojavaltuutetun vastualueeseen kuuluvat valvontaviranomaisen yleiset linjaukset, eurooppalainen rajat ylittävä yhteistyö sekä Euroopan tietosuojaneuvosto. Apulaistietosuojavaltuutetut vastaavat yksityisen ja julkisen sektorin valvonnasta sektorijakonsa mukaisesti.

Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteiskunnallisia tavoitteita

- Edistämme ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa.
- Turvaamme jokaisen oikeutta henkilötietojen suojaan ja kansalaisten luottamusta henkilötietojen käsittelyn avoimuuteen.
- Turvaamme tietosuojan ja siihen kohdistuvien vaikutusten huomioimista hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa sekä lainvalmistelussa.
- Vaikutamme päätöksentekoon eurooppalaisessa yhteistyössä.
- Edistämme EU:n sisämarkkinoiden kehittymistä yhtenäisen lainsäädäntökehikon puitteissa.

Visio

Tietosuojavaltuutetun toimisto on ajassa aktiivinen vastuullisen digitaalisen ympäristön edistäjä

Arvomme

Yhteisöllisyys, luovuus, oikeudenmukaisuus ja riippumattomuus

Tietosuojavaltuutettu Anu Talus:

Tuttuja teemoja muuttuvassa ympäristössä

Vuoden 2024 teemat jatkoivat pitkälti edellisten vuosien kehityssuuntia, toki pienin painotuseroin. Uusi Euroopan komissio aloitti työnsä, ja uutta digisääntelyä alettiin soveltaa. Vuoden aikana annettiin tavalliseen tapaan useita tietosuojavaltuutetun päätöksiä, tuomioistuinten ratkaisuja sekä Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeita ja lausuntoja. Vuoteen kuului valitettavasti myös tietomurtoja.

Tekoälykeskustelu on hallinnut niin tietosuojaseminaarien lavoja kuin julkista keskustelua. EU:ssa hyväksyttiin keväällä tekoälyasetus, ja se tuli voimaan elokuussa 2024. Tekoälymallit rakentuvat usein henkilötietojen käsittelylle, tai tekoälyratkaisu käsittelee henkilötietoja. Tietosuojaviranomainen on näissä tilanteissa aina toimivaltainen valvomaan henkilötietojen käsittelyä. Myös kansallinen työ tekoälysäädöksen täytäntöönpanemiseksi aloitettiin. Valmistelussa on keskeistä varmistaa, että niiltä osin kuin uusi sääntely on päällekkäistä yleisen tietosuojasetuksen kanssa, valvonta-

vastuu kuuluu tietosuojavaltuutetulle – asianmukaisin resurssein. Euroopan tietosuojaneuvosto puolestaan antoi tekoälystä lausunnon, jossa se muun muassa katsoi, että henkilötietojen käyttö tekoälymallien kouluttamisessa voi tietyissä tilanteissa perustua oikeutettuun etuun. Lausunnonlailla varmistetaan, että tietosuojasetusta tulkitaan samalla tavalla tekoälyratkaisuja arvioitaessa.

Vuonna 2024 hyväksyttiin uudet säännöt poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta. Tietosuojavaltuutetullekin tulee niiden myötä uutta valvottavaa. Myös monia muita lainvalmisteluhankkeita saatettiin loppuun ja uusia hankkeita aloitettiin. Hallituskauden läheneminen puoliväliä alkoi näkyä aiempaa suurempana lausuntopyyntöjen määränä. Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi vuoden aikana lainsäädäntöhankkeista 55 lausuntoa ministeriöille ja 35 kirjallista asiantuntijalausuntoa eduskunnan valiokunnille.

Yksi tietosuojamaailmaankin vahvasti vaikuttaneista asioista oli Euroopan parlamentin vaalit ja niiden myötä muodostettu uusi komissio. Uusi komissio on kertonut keventävänsä sääntelyä, osin ns. Draghi-raportin suositusten pohjalta. Raportissa ehdotetaan erilaisia toimia Euroopan kilpailukyvyyn parantamiseksi. Taavoitteena on helpottaa pienten ja keskisuurten yritysten asemaa ja luoda aiempaa parempia edellytyksiä innovoinnille.

Euroopan tietosuojaneuvosto jatkoi työtään ohjeistuksen kehittämiseksi ja sääntelyn yhdenmukaisen täytäntöönpanon edistämiseksi. Tietosuojaneuvoston lanseeraama opas pienille ja keskisuurille yrityksille käännettiin 18 eri kielelle, myös suomeksi ja ruotsiksi. Tietosuojaneuvosto ryhtyi myös tekemään lyhyitä, yhden sivun mittaisia visuaalisia yhteenvetoja pitkistä ohjeistaan. Lisäksi neuvosto on kiinnittänyt huomiota toiseen keskeiseen osa-alueeseen, täytäntöönpanon yhdenmukaistamiseen, sillä sisämarkkinoiden toimivuus edellyttää sääntelyn yhdenmukaista soveltamista koko EU-alueella.

Tällä hetkellä tietuoja-asioiden sääntelykehikko muodostaa monimutkaisen kokonaisuuden, jossa kansallisilla viranomaisilla ja Euroopan unionin elimillä on omat roolinsa. Nämä toiminnot on saatava toimimaan yhteen. Kansallisissa lainvalmisteluhankkeissa tähän onkin kiinnitetty erityistä huomiota.

Lopuksi lyhyt katsaus tulevaan. Oikeusministeriö on asettanut työryhmän työstämään julkiselle sektorille kohdennettavien hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttöönottoa hal-

”Myös kansallinen työ tekoällysäädöksen täytäntöönpanemiseksi aloitettiin. Valmistelussa on keskeistä varmistaa, että niiltä osin kuin uusi sääntely on päällekkäistä yleisen tietosuojaasetuksen kanssa, valvontavastuu kuuluu tietosuojavaltuutetulle – asianmukaisin resurssein.”

litusohjelman kirjauksen mukaisesti. Tämä on ollut tietosuojavaltuutetun monivuotinen tavoite. Aukko seuraamusjärjestelmässä on tärkeää saada paikattua järjestelmän johdonmukaisuuden, tehokkuuden, oikeudenmukaisuuden ja varoittavuuden varmistamiseksi. Toinen hanke, jossa on kyse perustavanlaatuisesta kysymyksestä, koskee passirekisterin sormenjälkitietojen käyttämistä rikostutkinnassa.

Yhdysvaltojen presidentti on kautensa alussa kumonnut jo useita edellisen hallinnon aikaisia asetuksia. Euroopan komission neuvottelema tietosuojakehyks on kuitenkin edelleen voimassa. Sen avulla henkilötietoja voidaan siirtää EU-maista Yhdysvaltoihin. Komissio julkaisi kesällä ensimmäisen vuosiarviointinsa tietosuojakehyksen toimivuudesta ja Euroopan tietosuojaneuvosto oman raporttinsa marraskuussa.

On myös mielenkiintoista seurata, mihin komission käynnistämät norminpurkuhankkeet lopulta johtavat. Riittävätkö komission suunnittelemat ns. omnibus-hankkeet, joissa muutamaa tietosuojasetuksen säännöstä hieman korjailtaan, vai halutaanko laajempaakin tarkastelua? Omnibus-hankkeet ovat laajoja säädöskokonaisuuksia, joissa useita eri aloitteita kootaan yhteen lainsäädäntöpakettiin. Niiden osana myös tietosuojasetusta saatetaan yksinkertaistaa.

Varmaa on se, että tietosuojaa ei käy koskaan pitkästyttäväksi.

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Apulaistietosuojavaltuutettu
Heljä-Tuulia Pihamaa:

Monipuolinen tietosuojavuosi yksityisen sektorin asioissa

Vuosi yksityiselle sektorille painottuvissa tietosuojasuojavaltuutuksen asioissa oli jälleen monipuolinen ja työntäyteinen. Keskeisiin päätöksiin lukeutuivat muun muassa henkilötietojen käsittelyn kieltopäätös lainavertailupalveluiden tarjoajalle ja kolme hallinnollista seuraamusmaksua. Erityisesti tietoturvaloukkaukset ja rekisteröityjen oikeuksia koskevat yhteydenotot työllistivät yksityisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikössä.

Toimintavuoteen kuului myös rekisterinpitäjien ohjausta, biopankkiin kohdistettu tarkastus yhteistyössä Fimean kanssa sekä ensimmäinen käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditointi. Hallinto-oikeudesta saimme merkittäviä päätöksiä esimerkiksi vakuutusyhtiöiden terveystietojen käsittelystä ja evästesuostumuksesta.

Vaikka tekoälyyn liittyvät kysymykset puhuttivat toimintaympäristössä, ei aihe vielä juurikaan näkynyt yksityisen sektorin valvonta-asioissa. Tähän odotamme muutosta viimeistään, kun elokuussa 2024 voimaan tulleen EU:n tekoälyasetuksen vaiheittainen soveltaminen alkaa vuoden 2025 aikana. Sen myötä myös tietosuojavaltuutetun toimistolle tulee uusia tehtäviä.

Aiempien vuosien tavoin finanssisektori oli suurin asiaryhmä yksityisellä sektorilla. Finanssisektorilla, jossa tyypillisesti käsitellään laajasti ihmisen yksityiselämän piiriin kuuluvaa tietoa, korostuu henkilötietojen huolellisen käsittelyn velvoite. Verkkorikollisuudessa erilaisia tietojärjestelmien haavoittuvuuksia etsitään ja hyödynnetään jatkuvasti, ja siksi erityisesti finanssialalla sähköisten palvelujen tietoturvan ja tietosuojan säännöllinen arviointi on kriittisen tärkeää.

Varoittavana esimerkkinä riittämättömästä tietoturvasta voidaan nostaa esille tapaus, jossa lainavertailupalveluja tarjoavalle yritykselle määrättiin seuraamusmaksu henkilötietojen suojaamisvelvoitteen rikkomisesta. Saman asian yhteydessä käytettiin toistaiseksi harvoin hyödynnettyä toimivaltuutta, kun apulais-tietosuojavaltuutettu kielsi yritystä käsittelemästä lainanhakijoiden tietoja palvelussa tietoturvapuutteiden tultua ilmi.

Finanssitoimialalla tapahtui merkittävä muutos, kun positiivinen luottotietorekisteri otettiin käyttöön keväällä 2024. Uudistuksen myötä luotonantajien tulee ilmoittaa positiiviseen luottotietorekisteriin tiedot kaikista yksityishenkilöille myöntämistään luotoista ja tarkastaa rekisteriin talletetut tiedot, kun ne arvioivat kuluttajan luottokelpoisuutta. Tietosuojavaltuutettu on korostanut positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvän lainvalmistelun yhteydessä tietojen virheettömyyden merkitystä. Kyse on ihmisten elämään vaikuttavista merkittävistä päätöksistä, joten niiden pohjana on käytettävä oikeita ja riittäviä tietoja.

Koska tietoturvaloukkauksilmoitukset ovat toimistomme selkeästi suurin asiaryhmä, on ilmoitusten käsittelyprosessiin haluttu kiinnittää erityistä huomiota. Nopeuttaaksemme ilmoitusten käsittelyä ja vastataksemme niiden määrän jatkuvaan kasvuun käynnistimme tietoturvaloukkauksiin keskittyvän kehittämisprojektin. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on selvittää, kuinka automaatiota voitaisiin hyödyntää ilmoitusten käsittelyssä. Työ jatkuu tiiviisti myös vuonna 2025.

Toimintavuonna saimme hoidettavaksemme uusia tehtäviä, kun EU:n digipalveluasetusta alettiin soveltaa täysimääräisesti helmikuussa 2024. Asetuksessa säädetään digipalvelujen tarjoajille velvollisuuksia palvelujen avoimuuden ja turvallisuuden parantamiseksi. Tietosuojavaltuutetun tehtäviin kuuluu valvoa aatteellisen ja yhteiskunnallisen mainonnan tunnistettavuutta, verkkomainonnan ja suosittelujärjestelmien läpinäkyvyyttä sekä alaikäisten suojelua verkkoalustoilla. Suomessa asetuksen valvonta on jaettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, tietosuojavaltuutetun ja kuluttaja-asiamiehen kesken. Tämä korostaa entuudestaan valvontaviranomaisten sujuvaa yhteistyötä, mikä on nähdäkseni lähtenyt erittäin hyvin käyntiin.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ja Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE ry:n kaksivuotinen EU-rahoitteinen hanke *GDPR4CHLDRN – Tietosuojaja haltuun harrastustoiminnassa* saatiin päätökseen vuoden lopulla. Tuotoksena syntyi verkkosivusto tietosuojajaharrastuksissa.fi, josta harrastustoimintaa harjoittavat yhdistykset löytävät apua tietosuojalainsäädännön noudattamiseen usealla eri kielellä. Vaikka materiaalit keskittyvät erityisesti harrastustoimintaan, niistä on hyötyä lasten ja nuorten henkilötietojen käsittelyssä muissakin tilanteissa.

Myös tietosuojavastaavien tärkeä merkitys ja resurssien riittävyys olivat esillä, kun täydensimme verkkosivujemme ohjausta Euroopan tietosuojaneuvoston tammikuussa 2024 julkaistun tietosuojavastaavien asemaa koskevan raportin pohjalta. Muistutimme organisaatioita tietosuojavastaavan riippumattomuudesta ja resurssitarpeista sekä siitä, että tietosuojavastaavaa ei saa erottaa tai rangaista tehtäviensä hoitamisen vuoksi. Viisas organisaatio ymmärtää, että tietosuojavastaava tai hänen tiimensä otetaan aina mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan kaikkien tietosuojakysymysten käsittelyyn.

Heljä-Tuulia Pihamaa
Apulaistietosuojavaltuutettu

Apulaistietosuojavaltuutettu Annina Hautala:

Vuosi 2024 on ollut isojen kysymysten vuosi

Mitkä henkilötiedot ovat oikeasti tarpeellisia eri tarkoituksiin? Miten varmistetaan, että tiedot liikkuvat turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti? Miten tietosuojaja ja yksityiselämän suoja sovitaan yhteen muiden perusoikeuksien kanssa? Nämä kysymykset ovat olleet keskeisiä julkisen sektorin tietosuojan ohjauksessa ja valvonnassa vuonna 2024 muun muassa useiden julkishallinnon toimintaan vaikuttavien lainsäädäntöhankkeiden vuoksi.

Kysymyslistaa voisi jatkaa monilla muillakin kysymyksillä, kuten sillä, miten saadaan jatkuvasti varmistettua henkilötietojen käsittelyn turvallisuus. Tähän liittyen on ollut valitettavasti julkisellakin puolella haasteita. Merkittävä tapaus vuoden aikana oli Helsingin kaupungin tietomurto keväällä. Muuttuneessa turvallisuus- ja toimintaympäristössä on entistäkin tärkeämpää huomioida, että henkilötietoja voidaan väärinkäyttää tavoilla, jotka vaarantavat vakavasti sekä yksilöiden että koko yhteiskunnan turvallisuuden. Lisäksi on pohdittava, miten varmistetaan, että organisaatiolla olevaa tietoa kyetään tosiasiallisesti hyödyntämään. Tiedon arvo heikkenee, jos se ei ole riittävän jäsenneiltyä, luotettavaa tai ajantasaista.

Aiempien vuosien tapaan sosiaali- ja terveydenhuolto muodostivat vuonna 2024 tietosuojavaltuutetun toimiston suurimman toimialan vireille tulleiden asioiden määrässä mitattuna. Vuonna 2024 noin neljäsosa vireille tulleista asioista koski tätä toimialaa. Merkittävin osa julkishallintoa koskevista asioista liittyi henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin ja yksilöiden tietosuojaoikeuksien käyttöön, kuten tietojen tarkastamiseen, oikaisuun tai poistamiseen. Vuoden aikana annettiin esimerkiksi päätös, jossa käsiteltiin henkilötietojen sisällyttämistä potilaille automaattisesti lähetettäviin tekstiviesteihin.

Valvonta- ja ratkaisutoiminnan lisäksi tietosuojavaltuutetun toimisto tukee sekä yksilöitä että organisaatioita antamalla ohjausta niin verkkosivuillaan, kirjallisesti, puhelimitse kuin erilaisiin tapahtumiin ja keskusteluihin osallistumalla. Vuoden 2024 aikana vastattiin noin 2 300 neuvontapuheluun, annettiin reilut 1 200 kirjallista neuvontavastausta sekä hoidettiin yli 180 puheenvuoroa, mediayhteydenottoa ja tiedotetta. Osana tätä ohjaustyötä uudistettiin terveydenhuoltotoimialalle kohdennettuja sisältöjä verkkosivuilla. Verkkosivuilla on nyt huomioitu

uudistunut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietolaki sekä ajantasainen ratkaisu- ja oikeuskäytäntö.

Hyödynsimme valvontatoiminnassamme myös vuonna 2024 organisaatioihin kohdistettuja tarkastuksia. Tarkastuksissa pyritään havaitsemaan kehityskohteita ennen kuin henkilötietoihin kohdistuvat riskit ovat toteutuneet. Tarkastustoimintaa kohdennettiin toimintavuonna erityisesti siihen, miten organisaatiot hoitavat käyttöoikeuksien hallinnan ja valvovat henkilötietojen käsittelyä. Vuoden aikana toteutettiin tietosuojavaltuutetun toimiston ja tiedusteluvalvontavaltuutetun ensimmäinen yhteinen tarkastus sekä laajennettiin tarkastustoimintaa terveydenhuoltotoimialalle. Tarkastushavaintojen pohjalta organisaatioille annettiin ohjausta ja suosituksia.

Huomionarvioinen asia toimintavuodelta on se, että syyttäjille tai esitutkintaviranomaisille annettujen lausuntojen määrä kasvoi merkittävästi edellisen vuoden 54 kappaleesta 110 kappaleeseen. Suurin osa lausunnoista koski tietosuojarikoksia, tietomurtoja ja viestintäsalaisuuden loukkauksia. Näiden niin sanottujen rikosasia-lausuntojen ja tietoturvaloukkausilmoitusten muodostaman kokonaiskuvan perusteella on huolestuttavaa, kuinka paljon urkintatapauksia tapahtuu ottaen vielä huomioon, että moni tällaisista tapauksista jää edelleen piiloon.

Tekoälyn ja digitaalisten välineiden käyttö on ollut vuoden aikana keskeinen teema myös julkisella sektorilla. Esimerkiksi varhaiskasvatus- ja opetustoimialalla tämä näkyi useana pyydettyinä lausuntona. Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi esimerkiksi lausunnon opasluonnoksesta, joka koski tekoälysovellusten käyttöä oppijoiden henkilötietojen käsittelyssä. Edellä maini-

tussa lausunnossa nostettiin esiin myös se, että oppijoille olisi tärkeää opettaa kansalaistaitona ymmärrystä siitä, miten heidän henkilötietojensa tyypillisesti käsitellään verkkopohjaisissa tekoälypalveluissa ja mitä oikeuksia heillä on.

Aloitin tekstini isoilla kysymyksillä, joita pohdittiin vuonna 2024. Yksi keskeinen alussa kysymättä jäänyt kysymyspari on, miten tekoäly tulee vaikuttamaan tulevaisuuteen ja miten sitä käytettäessä voidaan varmistaa tietosuojan toteutuminen. Tämä kysymysparikin nousi esiin jo vuonna 2024, mutta niin tämän kuin alussa esitettyjen kysymysten merkitys säilyy myös tulevina vuosina.

Annina Hautala
Apulaistietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun toimiston vuosi 2024 lukuina

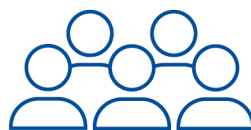
13 284

Vireille tulleet
asiat

13 291

Käsitellyt
asiat

60

Työntekijöiden määrä
vuoden lopussa

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi vuonna 2024

- 3** hallinnollista seuraamusmaksua tietosuojarikkomuksista
- 18** huomautusta tietosuoja-asetuksen vastaisista käsittelytoimista
- 9** määräystä saattaa henkilötietojen käsittely tietosuoja-asetuksen mukaiseksi
- 5** määräystä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta
- 42** määräystä ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidyille
- 2** varoitusta siitä, että suunnitellut käsittelytoimet olisivat todennäköisesti tietosuoja-asetuksen vastaisia

7 152

Saapuneet
tietoturvaloukkaus-
ilmoitukset

9

Aloitettut
ja toteutetut
tarkastukset

2 289

Puhelin-
neuvonnassa
vastatut
puhelut

55

Lausunnot
lainsäädäntö-
hankkeista

110

Lausunnot syyttäjälle
ja esitutkinta-
viranomaiselle

7

Johtavana
valvonta-
viranomaisena
rajat ylittävissä
asioissa

252

Osallistuvana
valvonta-
viranomaisena
rajat ylittävissä
asioissa

Vuoden 2024 tapahtumia

TAMMIKUU

- Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi raportin tietosuojavastaavia koskevasta yhteisestä selvityksestä
- Tietosuojapäivä 2024 -tapahtuma järjestettiin Helsingissä
- Hallinto-oikeus piti voimassa tietosuojavaltuutetun päätökset vakuutusyhtiöiden terveystietojen käsittelystä

HELMIKUU

- EU:n digipalveluasetus (DSA) astui voimaan
- Eurooppalaisten tietosuojaviranomaisten yhteinen selvitys henkilötietojen tarkastusoikeuden toteutumisesta käynnistyi
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon CSAM-asetusehdotuksesta

MAALISKUU

- Verkkokauppa.comille määrättiin seuraamusmaksu asiakastietojen säilytysajan määrittelemättä jättämisestä
- Apulaistietosuojavaltuutettu otti kantaa henkilötunnuksen merkitsemiseen potilaille automatisoidusti lähetettäviin tekstiviesteihin
- Sambla Groupille määrättiin määräaikainen henkilötietojen käsittelykielto
- Korkein hallinto-oikeus saattoi voimaan päätöksen Googlen hakutuloslinkkien poistamisesta

HUHTIKUU

- Positiivinen luottotietorekisteri otettiin käyttöön
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon sosiaalisen median ns. "suostu tai maksa"-malleista
- Tietosuojavaltuutetun toimiston asiantuntijalautakunta seuraavalle kolmi-vuotiskaudelle nimitettiin

TOUKOKUU

- Helsingin kaupunkiin kohdistunutta tietoturvaloukkausta alettiin selvittää
- Pohjoismaiset tietosuojaviranomaiset kokoontuivat Norjassa
- Apulaistietosuojavaltuutettu otti kantaa teleoperaattorin asiakastietojen säilytysaikaan

KESÄKUU

- Ohjeet tietosuojavastaavan nimittäneelle organisaatiolle päivitettiin
- Tietosuojaharrastuksissa.fi -sivusto julkaistiin GDPR4CHLDRN-hankkeessa
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon kasvojen-tunnistuksesta lentoasemilla
- Korkein hallinto-oikeus saattoi voimaan päätöksen, jonka mukaan Google-hakutuloslinkkiä ei tarvinnut poistaa

HEINÄKUU

- Euroopan komissio antoi nelivuotisarviointinsa yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisesta
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon tietosuoja- viranomaisten roolista tekoälyasetuksen valvonnassa
- Apulaistietosuojavaikuttettu totesi henkilökohtaisten puhelinnumeroiden julkaisemisen yrityksen intranetissä olleen lainvastaista

ELOKUU

- EU:n tekoälyasetus astui voimaan

SYYSKUU

- Euroopan tietosuoja- neuvoston tietosuojaopas pk- yrityksille julkaistiin suomeksi
- Oikeusrekisterikeskusta koskeva päätös virheellisten maksuhäiriötietojen luovuttamisesta sai lainvoiman
- Verohallinto määrättiin korjaamaan puutteellisia menettelyjään tarkastus- oikeuden toteutuksessa

LOKAKUU

- G7-maiden tietosuojavaikuttajat korostivat tietosuojan valvontaviranomaisten roolia tekoälyn valvonnassa
- Korkein hallinto- oikeus piti osittain voimassa ulkoministeriön ilmoitusvelvollisuutta koskevan apulais- tietosuojavaikuttetun päätöksen
- Apulaistietosuoja- valtuutettu otti kantaa tietosuoja- säännösten soveltamiseen matkapuhelinliittymän välitystietoihin
- Tietosuojaneuvosto julkaisi ohjeluonnoksen oikeutetusta edusta
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon henkilötietojen käsittelijöistä

MARRASKUU

- Postille määrättiin seuraamusmaksu OmaPosti-palvelun tietosuojavaikuttajista
- Tietosuojaneuvosto antoi ensimmäisen arvioinnin EU:n ja USA:n välisestä tiedonsiirtokehuksesta

JOULUKUU

- Sambla Groupille annettiin seuraamusmaksu ja määräys ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta asiakkailleen
- Tietosuojaneuvosto antoi lausunnon tietosuojan huomioinnista tekoälymallien kehittämisessä
- Tietosuojaneuvosto julkaisi ohjeluonnoksen tietojen antamisesta EU:n ulkopuolisten maiden viranomaisille

Tietosuojatyön painopisteitä

Katsaus asiamääriin, kehittämistoimiin ja uudistuviin tehtäviin

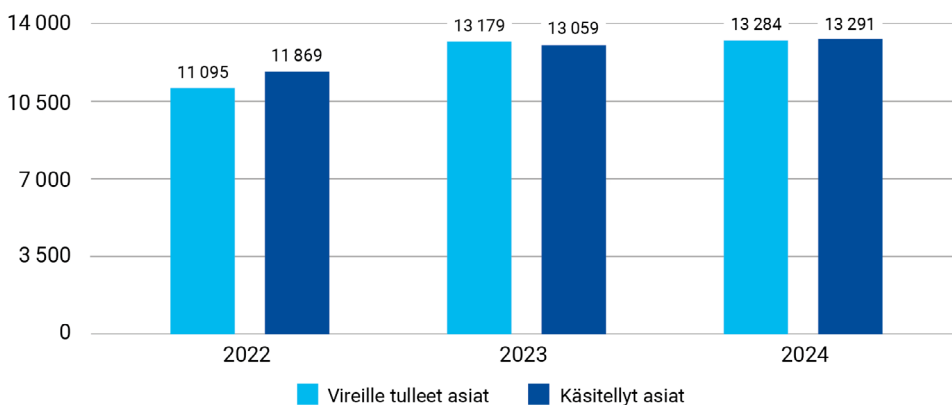
Vireille tulleiden asioiden määrä jatkaa kasvuaan

Tietosuojavaltuutetun toimistossa vireille tulleiden asioiden määrä vastasi edeltävän vuoden korkeaa tasoa ja kasvoi edelleen. Vuonna 2024 vireille tuli yhteensä 13 284 asiaa. Asioita ratkaistiin yhteensä 13 291, eli yli 200 enemmän kuin edeltävänä vuonna.

Ilmoitukset henkilötietoja koskevista tietoturvaloukkauksista ovat jo usean vuoden ajan olleet lukumäärällisesti suurin asiaryhmä. Tietoturvaloukkauksia ilmoitettiin vuoden aikana tietosuojavaltuutetun toimistolle yhteensä 7 152 kappaletta.

Vireille tulleiden asioiden summaa on purettu tietosuojavaltuutetun toimistossa vuodesta 2020 lähtien. Vuoden 2024 lopussa vuosina 2018–2022 vireille tulleita eli yli kaksi vuotta vanhoja asioita oli ratkaisematta noin 1 200 kappaletta. Merkittävän osuuden niistä muodostavat rajat ylittävässä yhteistyössä käsiteltävät asiat, joissa menettelyä johtaa toisen ETA-maan valvontaviranomainen. Asioiden lukumäärän kasvusta huolimatta vireillä olevien asioiden määrää on saatu pienennettyä ruuhkanpurun toimenpiteillä.

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat 2022–2024

Kehittämistoimilla tehostetaan asioiden käsittelyä

Toimiston keskeisiä kehittämistavoitteita ovat ratkaisutoiminnan ja seuraamuskollegion käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelun tehostaminen. Vuoden 2024 alussa voimaan tullut tietosuojalain muutos mahdollistaa sen, että tietosuojavaltuutettu voi siirtää ratkaisuvaltaa tarkasti rajatuissa, työjärjestyksen mukaisissa tilanteissa. Syksyllä 2024 nimitettiin kaksi ratkaisijana toimivaa esittelijää. Vuoden aikana käynnistettiin seuraamuskollegiotoiminnan kehittämistyö, ja toimistoon luotiin seuraamuskollegiotapausten valmisteluun erikoistuneen ylitarkastajan tehtävä. Seuraamuskollegio vastaa hallinnollisten seuraamusmaksujen ja henkilötietojen käsittelykieltojen määräämistä koskevien asioiden käsittelystä.

Toimistossa käynnistettiin vuoden 2024 aikana kehittämisprojekti, jolla pyritään kehittämään tietoturvaloukkailmoituksiin liittyvän asiavirran hallintaa. Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisesta lähtien tietosuojavaltuutetun toimistolle on ilmoitettu yli 30 000 henkilötietojen tietoturvaloukkausta. Kehittämisprojektissa selvitetään muun muassa automaation hyödyntämistä tietoturvaloukkailmoitusten käsittelyssä.

Vuonna 2022 käyttöön otetun tietoturvaloukkailmoitusten seulontamenettelyn on todettu merkittävästi tehostaneen ilmoitusten käsittelyä.

Seulontamenettelyssä arvioidaan muun muassa, vaatiiko asia tarkempaa selvittämistä rekisterinpitäjän kanssa ja antaako loukkausviranomaiselle aihetta ryhtyä toimenpiteisiin. Prosessia jatkokehitettiin vuoden aikana.

Myös rekisteröidyn oikeuksia koskevien asioiden seulontamenettelyä jatkettiin. Menettelyä on vuodesta 2022 lähtien sovellettu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan liittyviin asioihin, ja toimintatapoja päivitettiin sektorin asiavirran hallintaa tukevilla muutoksilla. Syyskuussa 2024 seulontamenettelyä laajennettiin finanssisektoria koskeviin asioihin. Menettelyn ansiosta rekisteröidyn oikeuksia koskevia asioita voidaan esimerkiksi ottaa selvitettäväksi pian niiden vireilletulon jälkeen. Tavoitteena on arvioida seulontamenettelyn laajentamista muillekin toimialoille.

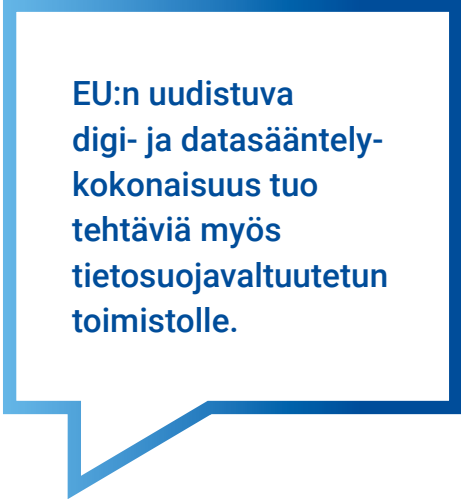
Merkittäväksi tavoitteeksi lähivuosien ajalle on määritelty myös tiedonhallinnan kehittäminen. Syksyllä 2023 käyttöön otettu oikeushallinnon virastojen yhteinen asianhallintajärjestelmä on tehostanut asian- ja tiedonhallintaa tietosuojavaltuutetun toimistossa. Järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi aiempaa paremmat raportointi- ja seurantamahdollisuudet sekä laadukkaamman tilastotiedon. Tietoja voidaan hyödyntää resurssisuunnittelussa ja muussa toiminnan johtamisessa.

Lainsäädännön muutokset tuovat uusia tehtäviä

Viime vuosina tietosuojavaltuutetun toimistolle on tullut useita uusia tehtäviä lainsäädäntöuudistusten myötä, ja tehtävien määrän odotetaan edelleen kasvavan.

Uudistukset tietosuojalakiin ja rikosasioiden tietosuojalakiin astuivat voimaan vuoden 2024 alussa. Lakimuutoksen myötä tietosuojavaltuutetun toimiston on ratkaistava kanteluasia tai ilmoitettava henkilölle arvio ratkaisun ajankohdasta kolmen kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Henkilö voi valittaa hallinto-oikeuteen, jos tietosuojavaltuutettu ei anna ratkaisua tai ilmoita arviota käsittelyajankohdasta tässä määräajassa. Säännös koskee vuoden 2024 alusta lähtien vireille saatettuja asioita, eikä sitä sovelleta takautuvasti. Tietosuojavaltuutetun toimistossa saatettiin vuonna 2024 vireille yhteensä noin 3 130 asiaa, joihin sovelletaan tätä passiivisuusvalitussäätelyä. Asiat ovat pääsääntöisesti ilmiantoja, kanteluita, neuvonpyyntöjä ja rekisteröidyn oikeuksia koskevia asioita. Suurin osa asioista päätettiin ennen kolmen kuukauden määräaika.

Vuoden 2023 alussa voimaan astuneen ilmoittajansuojelulain myötä tietosuojavaltuutetun toimisto on toimivaltainen valvontaviranomainen yksityisyyden ja henkilötietojen suojan sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevissa ilmoituksissa. Toimivaltaisten viranomaisten on vuosittain raportoitava oikeuskanslerinvirastolle ilmoittajansuojelulain mukaisista ilmoituksista. Vuoden aikana tietosuojavaltuutettu vastaanotti kuusi toimivaltaansa kuuluvaa ilmoitusta. Myös kuusi ilmoitusta arvioitiin ja ratkaistiin. Yksi ratkaistuista ilmoituksista oli tehty vuonna 2023. Ilmoituksissa ei havaittu aihetta toimenpiteille.

EU:n uudistuva digi- ja datasääntelykokonaisuus tuo tehtäviä myös tietosuojavaltuutetun toimistolle.

EU:n uudistuva digi- ja datasääntelykokonaisuus tuo tehtäviä myös tietosuojavaltuutetun toimistolle. Digi- ja datasäädöksiin kuuluvat muun muassa tekoälyasetus (AIA), digipalveluasetus (DSA), digimarkkina-asetus (DMA), data-asetus (DA) ja datanhallinta-asetus (DGA).

EU:n digipalveluasetusta alettiin soveltaa täysimääräisesti 17.2.2024. Asetuksessa säädetään digipalvelujen tarjoajille, kuten verkkoalustoille velvollisuuksia palvelujen avoimuuden ja turvallisuuden parantamiseksi. Suomessa asetuksen valvonta on jaettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, tietosuojavaltuutetun toimiston ja kuluttaja-asiamiehen kesken. Pääasiallinen valvoja on Traficom. Tietosuojavaltuutettu valvoo aatteellisen ja yhteiskunnallisen mainonnan tunnistettavuutta, verkkomainonnan ja suosit-

telujärjestelmien läpinäkyvyyttä sekä alaikäisten suojelua verkkoalustoilla. Digipalveluasetus kieltää esimerkiksi mainonnan kohdentamisen verkkoalustoilla erityisten henkilötietojen, kuten poliittisten mielipiteiden, uskonnon tai etnisyyden perusteella ja henkilötietoihin perustuvan mainonnan kohdentamisen alaikäisille. Suomen viranomaiset vastaanottivat yhteensä 78 digipalveluasetuksen mukaista valitusta vuonna 2024. Valituksista kolme tehtiin tietosuojavaltuutetulle.

Tekoälyyn liittyvät aiheet leimasivat vahvasti toimintaympäristöä. EU:n tekoälyasetus tuli voimaan elokuussa 2024 ja sitä aletaan soveltaa vaiheittain. EU-maiden on nimitettävä tekoälyasetusta valvovat kansalliset viranomaiset 2.8.2025 mennessä. Vuoden aikana Euroopan tietosuojaneuvosto antoi lausunnot muun muassa tekoälymallien kehittämisestä ja tietosuojaviranomaisten roolista suuririskisten tekoälyjärjestelmien valvonnassa. Lokakuussa G7-maiden tietosuojaviranomaiset antoivat tapauksissaan julkilausuman, jossa ne korostivat tietosuojaviranomaisten keskeistä tekoälyn valvontaroolia.

Tietoturvaloukkausilmoitusten määrä edelleen korkea

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevat ilmoitukset muodostavat tietosuojavaltuutetun toimistoon vireille tulleiden asioiden suurimman yksittäisen ryhmän. Tietoturvaloukkausilmoituksia tehtiin vuoden aikana 7 152, mikä oli yli 250 edellistä vuotta enemmän. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta täytyy ilmoittaa tietosuojavaltuutetun toimistolle, jos loukkauksesta voi aiheutua riski sen kohteeksi joutuneille henkilöille. Ilmoitus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 72 tunnin kuluessa siitä, kun loukkaus on havaittu.

Ilmoitettujen tietoturvaloukkausten määrä on kasvanut vuosittain, ja ne muodostivat jo 54 prosenttia vireille tulevista asioista. Lukumäärä ei poikkea eurooppalaisista verrokkimaista. Kasvua selittää osaltaan yleinen digitalisaation lisääntyminen ja tietotekninen kehitys. Yleinen tietoisuus tietoturvaloukkausten ilmoitusvelvollisuudesta on myös kasvanut jatkuvasti. Ilmoituksia saapuu eniten säännellyiltä toimialoilta, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon alalta ja finanssisektorilta.

Yksi vuoden vakavimmista tietoturvaloukkaustapauksista oli Helsingin kaupungin tietoverkkoon kohdistunut tietomurto. Helsingin kaupunki ilmoitti 30. huhtikuuta tietosuojavaltuutetun toimistolle laajasta tietomurrosta, joka kohdistui oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä kaupungin työntekijöiden tietoihin. Tietosuojavaltuutetun toimisto alkoi selvittää henkilötietojen tietoturvaloukkausta tietosuojalainsäädännön noudattamisen näkökulmasta. Poliisi tutkii tietomurtoa esitutkinnassaan.

Ilmoitettujen tietoturvaloukkausten määrä on kasvanut vuosittain, ja ne muodostivat jo 54 prosenttia vireille tulevista asioista.

Matkailu- ja majoituspalveluihin kohdistui vuoden aikana useita hyökkäyksiä, joissa saatiin haltuun hotellien varausjärjestelmien hallintatunnuksia. Varausjärjestelmistä varastettiin asiakkaiden henkilötietoja, joita hyödynnettiin huijausviestien lähettämiseen. Erityistä näissä hyökkäyksissä oli se, että hallintatunnuksia kalasteltiin sähköpostihuijauksen lisäksi myös luomalla väärennettyjä varausjärjestelmien hallintaportaaleja, joita jaettiin Googlen hakutulosten kautta.

Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset olisivat usein estettävissä riittävillä teknisillä toimenpiteillä, organisaation asianmukaisilla menettelytavoilla ja tietosuojaosamisen varmistamisella. Tietoturvaloukkauksille altistavat vanhat ja päivittämättömät laitteet ja järjestelmät ja erityisesti puutteellinen tietoturva. Lisäksi on

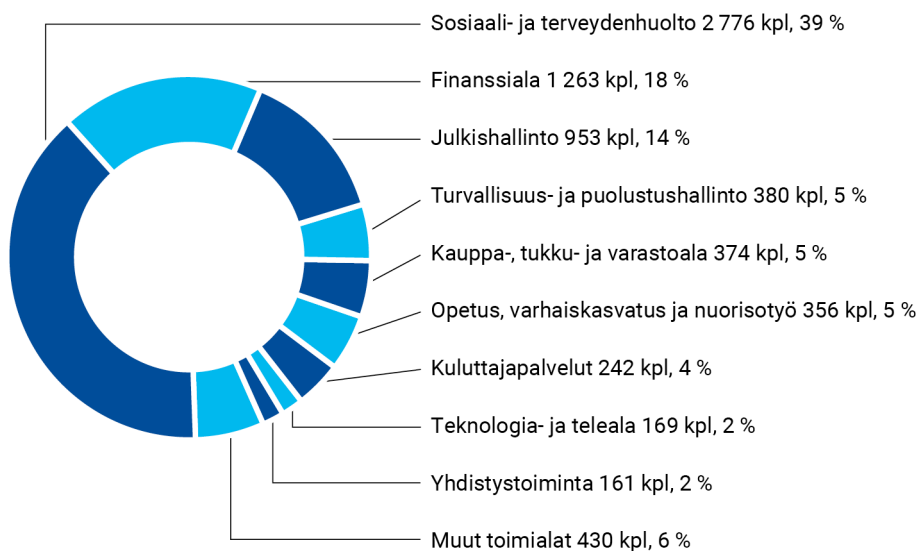
havaittu järjestelmien haavoittuvuuksien entistäkin nopeampaa hyödyntämistä. Usein tällaiset loukkaukset kohdistuvat myös järjestelmässä olevaan henkilötietoon. Erityisen alttiita hyökkäyksille ovat tietoliikennelaitteet, kuten VPN-etäyhteyksilaitteet ja palomuurit, jotka yhdistävät internetin ja yrityksen sisäisen verkon.

Varastettuja käyttäjätietoja hyödynnetään rikollisuudessa monin tavoin. Käyttäjätietojen avulla voidaan muun muassa kirjautua palveluihin tai tehdä tilauksia uhrin nimissä. Tyypillisesti käyttäjätietoja hyödyntävissä hyökkäyksissä tehdään runsaasti kirjautumisyrittäisiä erilaisilla käyttäjätunnuksella ja salasanan yhdistelmillä. Varoituksena palveluissa on aina suositeltavaa

käyttää eri salasanoja. Lisäksi organisaatioiden on hyvä rajoittaa perättäisten epäonnistuneiden kirjautumisyrittysten määrää.

Käyttäjätunnuksia ja salasanoja myös kalastellaan yhä kehittyneemmällä tavalla. Kalastelussa hyödynnetään entistä useammin esimerkiksi adversary-in-the-middle (AiTM) -tekniikkaa. Siinä hyökkääjä onnistuu ohittamaan monivaiheisen tunnistautumisen, mikä vaikeuttaa suojautumista. Tietoja voidaan myös myydä ja hyödyntää uusissa rikoksissa. Rikolliset voivat esimerkiksi käyttää aiemmin varastettuja käyttäjätunnuksia, jolloin kalasteluviestit saattaa tulla tutusta sähköpostiosoitteesta ja vaikuttaa aidolta.

Vireille tulleet tietoturvaloukkausilmoitukset toimialoittain vuonna 2024

Rajat ylittävät asiat ja eurooppalainen yhteistyö

Rajat ylittävällä käsittelyllä tarkoitetaan henkilö-tietojen käsittelyä, joka

- suoritetaan useammassa kuin yhdessä EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevassa toimipaikassa ja rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on sijoittautunut useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon tai
- suoritetaan EU:ssa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän ainoassa toimipaikassa, mutta käsittely vaikuttaa merkittävästi rekisteröityihin useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.

Kun henkilötietojen käsittely on rajat ylittävää, Euroopan talousalueen (ETA) tietosuojaviranomaiset valvovat henkilötietojen käsittelyä yhteistyössä. Käsiteltävälle asialle määritellään niin kutsuttu johtava valvontaviranomainen, joka tekee yhteistyötä muiden asian käsittelyyn osallistuvien valvontaviranomaisten kanssa. Yhteistyömenettelyn tarkoituksena on saada aikaan valvontaviranomaisia sitova yhteinen päätös ja varmistaa, että tietosuoja-asetusta sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa ETA-maissa. Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla on [rekisteri tietosuojaviranomaisten yhteistyössä tehdyistä päätöksistä](#).

Tietosuojavaltuutetun toimisto määritettiin vuonna 2024 johtavaksi valvontaviranomaiseksi seitsemässä asiassa ja osallistuvaksi valvontaviranomaiseksi 252 asiassa. Yhteistyötä osallistuvana valvontaviranomaisena tehtiin myös sovintoratkaisuasioissa, joita oli vuoden aikana 100. Tietosuojavaltuutetun toimisto vei viranomaisten yhteistyömenettelyyn 39 asiaa.

Euroopan talousalueen tietosuojaviranomaiset valvovat henkilötietojen käsittelyä yhteistyössä.

Osallistuvana valvontaviranomaisena tietosuojavaltuutetun toimisto jätti yhden vastalauseen johtavan valvontaviranomaisen tekemään päätösluonnokseen. Kyse oli rekisteröidyn oikeuksien toteuttamista koskevasta asiasta, jossa kantelu oli tehty tietosuojavaltuutetun toimistolle ja siirretty käsiteltäväksi toiseen EU-maahan. Lisäksi toimisto vaikutti usean tapauksen käsittelyn yhteydessä päätösluonnosten sisältöön.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toimii aktiivisesti Euroopan tietosuojaneuvostossa ja sen alatyöryhmissä. Tietosuojaneuvosto koostuu EU:n kansallisista tietosuojaviranomaisista ja Euroopan tietosuojavaltuutetun edustajista. Tietosuojavaltuutettu Anu Talus toimii tietosuojaneuvoston puheenjohtajana vuosina 2023–2028.

Tietosuojaneuvostossa tietosuojavaltuutetun toimisto osallistuu ohjausten ja linjausten luomiseen yhdessä muiden EU-maiden valvontaviranomaisten kanssa. Tietosuojaneuvosto antoi vuoden 2024 aikana useita merkittäviä lausuntoja ja ohjeita, joissa selkeytetään ja yhdenmuokaistetaan tietosuojasääntelyn soveltamista ajankohtaisissa tilanteissa.

Tietosuojaneuvoston antamat tietosuojaviranomaista sitovat lausunnot koskivat tekoälymalleja, suurten verkkoalustojen ns. suostu tai maksa -käytäntöjä, rekisterinpitäjän päätoimipaikan määrittelyä, henkilötietojen käsittelijöiden ja alikäsittelijöiden käyttöä sekä kasvojentunnistusta lentokentillä. Lokakuussa annetussa alikäsittelijöitä koskevassa lausunnossa tietosuojaneuvosto selvensi, kuinka tiettyjä tietosuojasetuksessa määriteltyjä rekisterinpitäjän vastuuta ja rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välisen sopimuksen muotoiluja on tulkittava. Tietosuojaneuvosto totesi, että alkuperäisen henkilötietojen käsittelijän on varmistettava, että sen alikäsittelijä täyttää kelpoisuusvaatimukset. Lopullinen päätös ja vastuu tietyn alikäsittelijän käyttämisestä jää kuitenkin rekisterinpitäjälle.

Tekoälymalleja koskevassa lausunnossaan joulukuussa tietosuojaneuvosto otti kantaa henkilötietojen käyttämiseen tekoälymallien kehittämisessä ja käytössä. Siinä tarkasteltiin muun muassa, milloin tekoälymallia voidaan pitää anonyyminä. Se tarkoittaa, että tekoälymallista ei voi tunnistaa henkilöitä, joiden tietoja mallin luomisessa on käytetty, eikä ihmisten henkilötietoja voi saada tekoälytyökalusta kyselyjen avulla. Lisäksi arvioitiin, millä oikeusperusteella henkilötietoja voidaan käsitellä, sekä sitä, mitä tapahtuu, jos tekoälymalli kehitetään käyttämällä laittomasti kerättyjä henkilötietoja. Tietosuojaneuvosto antoi myös erilaisia menetelmiä ja työkaluja arvioinnin tueksi. Tekoälykysymyksiä käsiteltiin myös heinäkuussa, kun tietosuojaneuvosto korosti julkilausumassaan tietosuojaviranomaisten keskeistä roolia tekoälyasetuksen valvonnassa.

Kesäkuussa hyväksyttiin lopullinen versio ohjeesta, joka opastaa EU-maiden lainvalvontaviranomaisia tiedonsiirroissa EU-alueen ulkopuolisten maiden viranomaisille tai kansainvälisille järjestöille. Lokakuussa julkaistu ohje selvittää

Euroopan tietosuojaneuvosto antoi vuonna 2024 useita merkittäviä lausuntoja ja ohjeita, joissa selkeytetään ja yhdenmukaistetaan tietosuojasääntelyn soveltamista ajan-kohtaisissa tilanteissa.

sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin soveltamisalaan kuuluvia seurantatekniikoita. Joulukuussa annetussa ohjeluonnoksessa puolestaan selvennettiin sääntöjä tietojen antamiseen EU:n ulkopuolisten maiden viranomaisille. Syksyllä julkaistiin merkittävä ohjeluonnos henkilötietojen käsittelystä oikeutetun edun perusteella. Ohjeessa määritellään kriteerit, joiden on täyttyvä, jotta organisaatio voi käyttää oikeutettua etuaan tietojen käsittelyperusteena. Lisäksi siinä kerrotaan, kuinka oikeutetun edun käyttöä tulee arvioida erilaisissa tilanteissa.

Tietosuojaneuvosto antoi lokakuussa näkemyksensä muutoksista, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat tehneet tietosuojasetuksen yhteistyömenettelyä täydentävään komission asetusehdotukseen. Uuden asetuksen tavoitteena on sujuvoittaa eurooppalaisten tietosuojaviranomaisten yhteistyötä rajat ylittävien asioiden käsittelyssä. Komissio antoi säädösehdotuksensa heinäkuussa 2023 tietosuojaneuvoston aloitteen pohjalta. Asetusehdotus eteni kolmikantaneuvotteluihin syksyllä 2024.

Kansainväliset tiedonsiirrot

Kun henkilötietoja siirretään Euroopan talousalueen ulkopuolelle tai kansainväliselle järjestölle, henkilötietojen suojan taso ei välttämättä vastaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämää tasoa. Siksi tietosuoja-asetuksessa on määritelty erilaisia siirtoerusteita, joiden avulla henkilötietoja voidaan siirtää ETA-alueen ulkopuolelle. Myös rikosasioiden tietosuojalainsäädännössä on omat sääöksensä kansainvälisistä tiedonsiirroista. Ennen henkilötietojen siirtämistä rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän on varmistettava tapauskohtaisesti, taataanko siirrettäville henkilötiedoille riittävä tietosuojan taso.

Tammikuussa Euroopan komissio julkaisi ensimmäisen määräaikaistarkastelunsa 11 olemassa olevasta riittävyyspäätöksestä, jotka on tehty vanhan tietosuojadirektiivin nojalla. Komission arvion mukaan kaikki 11 maata ja aluetta tarjoavat edelleen riittävän tietosuojan Euroopan unionista siirrettyille henkilötiedoille. Lisäksi komissio totesi, että kaikkien tarkasteltavien alueiden tietosuojan lainsäädäntökehykset ovat entisestään lähentyneet EU:n mallia.

Marraskuussa Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi raporttinsa EU:n ja Yhdysvaltojen tietosuojakehyksen (engl. *Data Protection Framework, DPF*) toimivuudesta. Raportti koski Euroopan komission ensimmäistä määräaikaisarviointia Yhdysvaltojen tietosuojan riittävyttä koskevasta päätöksestä. Tietosuojaneuvosto totesi pitävänsä kesästä 2023 lähtien käytössä ollut kehystä toimivana ja korosti erityisesti sen sisältämien oikeussuojakeinojen merkitystä. Samalla se nosti esille myös kehityskohteita ja kehotti seuraamaan edelleen suojatoimien

toteutumista käytännössä sekä Yhdysvaltojen tiedustelutoimintaan liittyviä seikkoja. Tietosuojakehyksen avulla henkilötietoja voidaan siirtää EU-maiden ja tietosuojakehykseen sertifioituneiden yhdysvaltalaisen yritysten välillä.

Tietosuojaneuvosto selvensi vuoden aikana sääntöjä tietojen antamiseen EU:n ulkopuolisten eli niin sanottujen kolmansien maiden viranomaisille. Kolmansien maiden viranomaiset voivat pyytää EU:ssa toimivilta organisaatioilta tietoa esimerkiksi rikollisten pidättämiseksi, hyökkäysten estämiseksi tai rahaliikenteen valvontaan. Tietosuojaneuvoston joulukuussa antama ohjelunnon selventää, millä edellytyksillä organisaatiot voivat laillisesti vastata pyyntöihin ja miten henkilötietoja voidaan siirtää turvallisesti.

EU-maiden valvontaviranomaiset tekivät vuoden aikana yhteistyömenettelyssä kuljetuspalveluyhtiö Uberia koskevan päätöksen, jossa linjattiin tiedonsiirtoja koskevia kysymyksiä. Alankomaiden tietosuojaviranomainen johti asian selvittämistä ja antoi päätöksen, sillä Uberin Euroopan-pääkonttori sijaitsee Alankomaissa. Myös tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui päätöksentekoon. Yhtiölle määrättiin 290 miljoonan euron seuraamusmaksu, koska sen katsottiin siirtäneen eurooppalaisten taksinkuljettajien henkilötietoja Yhdysvaltoihin ilman riittäviä suojatoimia kahden vuoden ajan. Uber on valittanut päätöksestä.

Tukea rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville

Selvitys tarkastusoikeuden toteutumisesta

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui yhdessä 30 eurooppalaisen tietosuojaviranomaisen kanssa Euroopan tietosuojaneuvoston koordinoimaan yhteiseen toimenpiteeseen, jossa selvitettiin, miten henkilön oikeus saada tutustua itseään koskeviin tietoihin toteutuu organisaatioissa. Toimenpide käynnistyi kyselyllä, jonka tietosuojavaltuutetun toimisto lähetti 15 organisaatiolle maaliskuussa 2024. Selvitys kohdistui muun muassa kaupunkeihin ja hyvinvointialueisiin sekä yrityksiin useilla eri toimialoilla. Selvitykseen saatiin Euroopan laajuisesti vastaukset yhteensä 1 185 eri kokoiselta organisaatiolta.

Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi selvityksestä raportin tammikuussa 2025. Siinä kuvataan tunnistettuja kehityskohteita ja annetaan suosituksia siihen, mitä organisaatioiden tulisi huomioida tarkastusoikeuden toteuttamisessa. Raportissa pureudutaan tarkemmin seitsemään havaittuun haasteeseen. Niihin kuuluvat muun muassa puutteet organisaation sisäisessä dokumentaatiossa, tarkastusoikeuden rajoittaminen virheellisin perustein ja esteet, joita henkilö voi kohdata, kun hän haluaa käyttää oikeuttaan. Tietosuojaneuvosto antaa raportissa suosituksia kutakin haastetta varten.

Tulosten perusteella kaksi kolmasosaa tietosuojaviranomaisista arvioi, että organisaatiot toteuttavat henkilötietojen tarkastusoikeuden keskitasoisesti tai hyvin. Monet organisaatiot ovat esimerkiksi ottaneet käyttöön verkkopalveluja, joiden kautta henkilö voi tehdä pyynnön helposti tai ladata tiedot itselleen. Tulokset osoittavat, että suuremmilla organisaatioilla on paremmat edellytykset pyyntöjen toteuttamiseen kuin pienillä toimijoilla. Kyselyn kansalliset tulokset ovat nähtävissä raportin liitteessä.

Valvontaviranomaiset päättävät löydösten perusteella kansallisesti tarvittavista jatkotoimista. Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuille täydennettiin ohjeistusta organisaatioille selvityksessä esiin nousseiden havaintojen perusteella. Tietoa annetaan muun muassa siitä, missä muodossa henkilötiedot tulee antaa, kuinka kauan pyynnöt tulee säilyttää ja mitä on otettava huomioon tiedot pyytäneen henkilön tunnistamisessa. Sivulla selvennetään myös kuinka toimia, kun annettavissa tiedoissa on myös toisen henkilön tietoja, tai jos joku toinen tekee pyynnön henkilön puolesta.

Tietosuojavastaavan nimittäneille organisaatioille julkaistiin päivitetty ohjeet

Tietosuojavaltuutetun toimisto täydensi verkkosivuillaan julkaistuja ohjeita tietosuojavastaavan nimittäneelle organisaatiolle ja sen johdolle. Päivitettyissä ohjeissa muistutetaan organisaitioita muun muassa tietosuojavastaavan riippumattomasta asemasta ja resurssitarpeista.

Ohjeiden päivittämisen taustalla on Euroopan tietosuojaneuvoston tammikuussa 2024 julkai-

sema raportti tietosuojavastaavien asemaa koskevasta selvityksestä. Raportin mukaan moni tietosuojavastaava kohtaa edelleen haasteita tehtävässään. Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilleen tekemät täydennykset ohjeisiin olivat osa selvityksen vuoksi tehtäviä kansallisia toimenpiteitä. Kuudelle selvitykseen liittyvään kyselyyn vastanneelle rekisterinpitäjälle annettiin lisäksi kohdennettua ohjeistusta.

GDPR4CHLDRN-hankkeessa kehitettiin ohjeistusta tietosuojasta lasten ja nuorten harrastuksissa

Tietosuojavaltuutetun toimiston ja TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n kaksivuotinen EU-rahoitteinen hanke *Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa – GDPR4CHLDRN* päättyi syksyllä 2024. Hankkeen tavoitteena oli parantaa 13–17-vuotiaiden lasten ja nuorten, heidän vanhempiansa sekä harrastustoimintaa järjestävien yhdistysten tietosuojaosaamista.

Kesäkuussa avattiin sivusto Tietosuojarahastuksissa.fi, jonne koottiin hankkeessa laaditut materiaalit. Laajin kokonaisuus on harrastustoimintaa järjestävien yhdistysten hallituksille laadittu käytännönläheinen opas, joka tukee tietosuojalainsäädännön soveltamista ja noudattamista ja sisältää paljon harrastustoiminnan arkeen liittyviä esimerkkejä. Omat ohjekokonaisuudet koottiin myös harrastusten valmentajille ja ohjaajille, lapsille ja nuorille sekä vanhemmil- le. Sivustolta löytyy myös osaamista kartoittavia testejä.

Sivusto julkaistiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Jotta ohjeistukset saavuttaisivat laajasti koko harrastuskentän, olennaisimmat materiaalit käännettiin myös venäjäksi, viroksi, somaliksi, arabiaksi ja pohjoissaameksi.

Materiaaleja työstettiin yhdessä eri kohderyhmien kanssa. Vuoden aikana järjestettiin myös tietosuojakoulutuksia harrastustoimijoille sekä webinaareja. Lisäksi hankkeen loppukyselyllä kartoitettiin tietosuojaosaamista ja -asenteita. Hankkeessa julkaistiin vuoden aikana 6 uutiskirjettä, joiden kautta tavoitettiin parhaimmillaan yli 300 kiinnostunutta. Lisäksi hanke osallistui Mediataitoviikkoon ja digitaalisen koulutuksen ja oppimisen ITK-konferenssiin. Artikkeleita ja blogikirjoituksia julkaistiin vuoden aikana 12.

Hanketta rahoitti Euroopan unionin Kansalaisuus, tasa-arvo, perusoikeudet ja arvot -ohjelma. Sidosryhmäkumppaneita hankkeessa olivat Suomen Partiolaiset, Palloliitto ja Olympiakomitea.

Valvontaa ja yhteistyötä

Seuraamuskollegio: Seuraamusmaksuja tietosuojalainsäädännön rikkomuksista

Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegion tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten hallinnollisten seuraamusmaksujen määräämistä rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsitteijälle. Seuraamuskollegion muodostavat tietosuojavaltuutettu ja kaksi apulaistietosuojavaltuutettua. Tietosuojavaltuutettu toimii kollegion puheenjohtajana. Vuosina 2020–2024 seuraamuskollegio on määrännyt yhteensä 23 seuraamusmaksua tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

Hallinnolliset seuraamusmaksut ovat yksi korjaavista toimivaltuuksista, joita tietosuojavaltuutetun toimisto voi käyttää. Seuraamusmaksun on oltava varoittava, tehokas ja oikeasuhtainen. Seuraamusmaksu voidaan määrätä muiden korjaavien toimenpiteiden lisäksi tai niiden sijasta, ja se voi olla enintään 4 % yrityksen liikevaihdosta tai 20 miljoonaa euroa. Seuraamusmaksua ei voi tällä hetkellä määrätä julkishallinnon organisaatioille, kuten valtiolle ja valtion liikelaitoksille, kunnille ja seurakunnille.

Oikeusministeriön käynnissä olevassa lainvalmisteluhankkeessa arvioidaan tietosuojalainsäädännön rikkomuksiin sovellettavaa seuraamusjärjestelmää.

Lakiuudistus hallinnollisten seuraamusmaksujen ulottamisesta myös julkiselle sektorille on kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Lausuntokierros ministeriön arviomui-
tiosta käynnistyi marraskuussa 2024. Tietosuojavaltuutetun toimisto toisti arviomui-
stioon antamassaan lausunnossa kantansa, jonka mukaan muutos olisi tarpeen seuraamusjärjestelmän johdonmukaisuuden, tehokkuuden, oikeudenmukaisuuden ja varoittavuuden varmistamiseksi. Virkavastuu ja rikosoikeudelliset seuraamukset eivät tietosuojavaltuutetun toimiston näkemyksen mukaan yksinään riitä varmistamaan, että julkishallinnossa otetaan asianmukaisesti huomioon tietosuojalainsäädännöstä tulevat velvoitteet. Tällä hetkellä muissa Pohjoismaissa seuraamusmaksu voidaan määrätä julkisen sektorin toimijoille.

Vuonna 2024 hallinnollinen seuraamusmaksu määrättiin kolmelle organisaatiolle. Seuraamusmaksu määrättiin asiakastietojen säilytysajan määrittelemättä jättämisestä ja lainvastaisesta rekisteröitymisvaatimuksesta, OmaPosti-palvelun tietosuojapuutteista sekä lainanvertailupalveluiden tietoturvallisuuden laiminlyönnistä. Seuraamusmaksut olivat suuruudeltaan 856 000–2,4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 hallinnollinen seuraamusmaksu tietosuojalainsäädännön rikkomisesta määrättiin kolmelle organisaatiolle:

- Verkkokauppa.comille määrättiin 856 000 euron seuraamusmaksu, sillä yhtiö ei ollut määritellyt, kuinka kauan verkkokauppa-asiakkaiden asiakastilien tietoja säilytetään. Lisäksi yhtiön käytäntö, jossa verkko-ostosten tekeminen edellyttää asiakastilin luomista, oli tietosuojasäännösten vastainen. Tietosuojavaltuutettu määräsi Verkkokauppa.comin määrittelemään asianmukaisen säilytysajan asiakastilien tiedoille ja korjaamaan toimintatapansa pakollisen rekisteröitymisen vaatimisessa. Helsingin hallinto-oikeus alensi helmikuussa 2025 antamallaan päätöksellä maksun runsaaseen 792 000 euroon sillä perusteella, että maksu tuli määrätä vuoden 2023 liikevaihdon perusteella vuoden 2022 lukujen sijaan. Hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen.
- Postille määrättiin 2,4 miljoonan euron seuraamusmaksu OmaPosti-palvelun tietosuojapuutteista. Posti oli luonut asiakkaille automaattisesti sähköisen OmaPosti-postilaatikon ilman erillistä pyyntöä. Sähköistä postilaatikkoa ei myöskään voinut lakkauttaa ilman, että muutkin palvelukokonaisuuden palvelut, kuten postin uudelleenlähetyt ja Oma Noutopiste -palvelu, lakkaavat. OmaPosti-palvelussa oli lisäksi teknisiä asetuksia, jotka eivät täyttäneet tietosuojavaatimuksia, kuten automaattisesti aktivoituvat valintakytkin ja valmiiksi rastitettu valintaruutu. Posti määräsi korjaamaan käytäntönsä. Päätös ei ole lainvoimainen.
- Lainanvertailupalveluja tarjoavalle Sambla Groupille määrättiin 950 000 euron seuraamusmaksu, koska heikon tietoturvan vuoksi sen asiakkaiden lainahakemusten tiedot olivat olleet ulkopuolisten saatavilla asiakkaille tarkoitettujen henkilökohtaisten linkkien kautta. Apulaistietosuojavaltuutettu määräsi Sambla Groupin myös ilmoittamaan tapahtuneesta asiakkailleen, joiden tiedot ovat voineet olla ulkopuolisten saatavilla. Päätös on lainvoimainen.

Tarkastustoiminta

Tarkastukset ovat yksi tietosuojavaltuutetun toimiston keinoista havaita tietosuojapuutteita ja ohjata organisaatioita toimimaan tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Lisäksi ne ovat tehokas keino valvoa sitä, että tietosuojavaltuutetun antamia määräyksiä noudatetaan. Tarkastuksia suoritetaan sekä vuosisuunnitelman mukaisesti että tarvittaessa. Tietosuojavaltuutetun tarkastustoimintaa ohjaavat henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit, muussa toiminnassa havaittu tarve valvoa tiettyä rekisterinpitäjää tai toimialaa sekä lainsäädännöstä tulevat tarkastusvelvollisuudet. Vuonna 2024 tarkastustoiminnassa korostuivat henkilötietojen käsittelyn valvonta organisaatioissa ja käyttöoikeuksien hallinta.

Vuonna 2024 tehtiin viisi tarkastusta. Lisäksi neljä aloitettua tai vuodelle 2024 suunniteltua tarkastusta siirtyi vuoden 2025 puolelle. Tarkastuksissa ei havaittu tarvetta korjaavien toimivaltuuksien käytölle, mutta tarkastushavaintojen pohjalta annettiin organisaatioille ohjausta ja suosituksia.

Tarkastuksia kohdistettiin tyypillisesti myös vuonna 2024 turvallisuusviranomaisiin, joiden suorittamaa henkilötietojen käsittelyä henkilöt pystyvät itse valvomaan vain rajatusti. Tietosuojavaltuutetun toimisto ja tiedusteluvalvontavaltuutettu tekivät esimerkiksi ensimmäisen yhteisen tarkastuksen, joka kohdistettiin suojelupoliisiin. Tarkastus kohdistui tiedusteluun liittyvään henkilötietojen käsittelyyn siltä osin kuin tietoja tallennetaan suojelupoliisin tietojärjestelmiin tai muille tallennusaloille.

Tietosuojavaltuutettu tarkasti tietosuojan toteutumista vuonna 2024 turvallisuussektorilla, terveydenhuollossa ja biopankkitoiminnassa.

Vuoden aikana tietosuojavaltuutetun toimisto laajensi tarkastustoimintaansa terveydenhuollon toimialalle. HUS-yhtymään kohdistuneessa tarkastuksessa arvioitiin potilastietojen käsittelyn valvontaa ja erityisesti sitä, miten rekisterinpitäjä toimii havaitakseen yleisen tietosuojasetuksen vastaisen potilastietojen käsittelyn. Tarkastus koski potilastietojen käyttölokien valvontaa vuosina 2023 ja 2024.

Syksyllä tietosuojavaltuutetun toimisto ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea toteuttivat yhteistyössä Helsingin Biopankkiin kohdistuneen tarkastuksen. Havaintojen perusteella biopankkia ohjattiin tutustumaan henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevaan ohjeistukseen ja ilmoittamaan henkilötietojen käsittelyperuste mahdollisimman selkeästi ihmisille annettavissa tiedoissa. Lisäksi biopankkia ohjattiin arvioimaan tekniseen menetelmäkehitykseen liittyviä riskejä yksilöille ja varmistamaan henkilötietojen käsittelyn roolien ja vastuiden selkeydestä, kun biopankkitoiminnan henkilötietoja käsitellään HUS:n tietoaalassa.

Yksityinen sektori

Yksityisen sektorin toimijoita koskevissa päätöksissä painottuivat rekisteröidyn oikeuksia, tietojen säilytysaikoja ja tietojen julkaisemista koskevat kysymykset. Kolmesta yrityksille annetusta tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegion päätöksestä voi lukea tarkemmin osiosta Seuraamuskollegio.

Apulaistietosuojavaltuutettu katsoi toukokuussa, että matkapuhelinoperaattorilla on oikeus säilyttää matkapuhelinasiakkaidensa tietoja kolme vuotta asiakkuuden päättymisen jälkeen. Aikaraja juontuu siitä, että lain mukaan velat vanhentuvat kolmessa vuodessa. Jos tiedot poistettaisiin sitä aikaisemmin, yrityksellä ei välttämättä olisi mahdollisuutta puolustautua tilanteessa, jossa asiakas tai muu velkoja esittää virheeseen perustuvia vaatimuksia. Apulaistietosuojavaltuutettu antoi teleoperaattorille kuitenkin huomautuksen, sillä se ei ollut poistanut yli kymmenen vuotta aiemmin päättyneeseen asiakassuhteeseen liittyviä henkilötietoja asiakkaan pyynnöstä huolimatta. Päätös on lainvoimainen.

Syyskuussa apulaistietosuojavaltuutettu antoi toiselle matkapuhelinoperaattorille huomautuksen, koska se oli toimittanut henkilölle vain osan tämän pyytämistä tiedoista ja pääasiallisesti paperimuodossa postitse, vaikka henkilö oli pyytänyt saada tiedot sähköisesti. Päätöksessään apulaistietosuojavaltuutettu myös katsoi, että matkapuhelinliittymän välitystiedot voivat olla henkilötietoja. Päätös on lainvoimainen.

Kesäkuussa apulaistietosuojavaltuutettu linjasi, että yrityksellä ei ollut oikeutta julkaista työntekijöiden henkilökohtaisia puhelinnumeroita intranetissä. Henkilötietojen luovuttamiselle kolmansille osapuolille ei ollut lainmukaista perustetta, ja työntekijöiden välinen yhteydenpito olisi ollut mahdollista järjestää esimerkiksi työpuhelimilla. Yritys sai huomautuksen. Päätös on lainvoimainen.

Hallintotuomioistuimet saattoivat vuoden aikana voimaan useita tietosuojavaltuutetun toimiston päätöksiä. Taksi Helsingille määrättyä hallinnollista seuraamusmaksua koskeva hallinto-oikeuden päätös sai lainvoiman toukokuussa, kun korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa. Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio katsoi vuonna 2020, että yritys ei ollut arvioinut henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä ja vaikutuksia ennen kuin se otti käyttöön ääntä ja kuvaa takseissa tallentavan kameravalvontajärjestelmän. Hallinto-oikeus oli alentanut seuraamusmaksua ja kumonnut yhden apulaistietosuojavaltuutetun määräyksen. Muilta osin apulaistietosuojavaltuutetun päätös pysyi voimassa.

Korkein hallinto-oikeus piti voimassa kaksi tietosuojavaltuutetun toimiston päätöstä Googlen hakutuloslinkkien poistamisesta. Maaliskuussa korkein hallinto-oikeus velvoitti Googlen poistamaan uutismedioiden artikkeleihin johtavia hakutuloslinkkejä. Apulaistietosuojavaltuutettu oli katsonut kesäkuussa 2020, että hakutu-

loslinkkien näkyminen ei ollut enää perusteltua. Toukokuussa lainvoiman sai huhtikuussa 2022 annettu tietosuojavaltuutetun päätös. Siinä oli katsottu, ettei Googlen tarvitse poistaa hakupalvelustaan mielipidekirjoitukseen johtavaa linkkiä. Kyse oli tiedoista, jotka henkilö oli itse saattanut julkisiksi osallistumalla julkiseen keskusteluun. Hakutulos ei myöskään antanut ollenaisesti virheellistä, puutteellista tai harhaanjohtavaa kuvaa henkilöstä. Hallinto-oikeus ei muuttanut tietosuojavaltuutetun päätöstä eikä korkein hallinto-oikeus myöntänyt asiassa valituslupaa.

Hallinto-oikeudesta saatiin myös kanta eväste-suostumusta koskeviin kysymyksiin. Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi lausunnot liikenne- ja viestintävirasto Traficomille ja Helsingin hallinto-oikeudelle kahdessa evästeitä koskevassa asiassa. Hallinto-oikeus hylkäsi Telian ja Sanoma Media Finlandin valitukset Traficomin päätöksistä, jotka koskivat evästesuostumusta ja evästeiden välttämättömyyden arviointia. Hallinto-oikeus vahvisti tietosuojavaltuutetun ja Traficomin kannan, että evästabannerissa on tarjottava suostumuksen antamisen lisäksi yhtä näkyvä mahdollisuus kieltäytyä evästeistä. Lisäksi käyttäjän suostumus tuli saada Sanoman uutissovelluksen personoituun sisällönjakeluun liittyviin evästeisiin ja Telian chat-keskustelun mahdollistaviin evästeisiin, koska niitä ei katsottu välttämättömiksi. Hallinto-oikeuden päätökset eivät ole lainvoimaisia.

Apulaistietosuojavaltuutettu akkreditoi toukokuussa ensimmäistä kertaa käytännesääntöjen valvontaelimen. Käytännesäännöt ovat toimialakohtaisia ja toimialojen itse laatimia käytännönläheisiä ohjeita tietosuojalainsäädännön soveltamisesta. Yksityisellä sektorilla käytännesääntöjen noudattamista valvoo tietosuojavaltuutetun toimiston akkreditoima valvontaelin. Valvontaelimeksi akkreditoitiin eli hyväksyttiin ehdollisesti Asianajajaliitto ja sen yhteydessä toimiva valvontalautakunta. Akkreditointi tulee voimaan, kun Asianajajaliitto toimittaa tietosuojavaltuutetulle uudet asianajajien toimeksiantotyötä koskevat käytännesäännöt, jotka tietosuojavaltuutetun toimisto voi hyväksyä.

Euroopan tietosuojaneuvostolta saatiin kannanotto suostumuksesta kohdennettuun mainontaan sosiaalisessa mediassa. Tietosuojaneuvosto antoi huhtikuussa valvontaviranomaista sitovan lausunnon suurten verkkoalustojen niin sanotuista ”suostu tai maksa” -malleista, jossa se korosti, että käyttäjän tulisi voida aidosti valita, käytetäänkö hänen henkilötietojaan kohdennettuun mainontaan. Tietosuojaneuvosto pitikin tervetulleena suuren verkkoalustan marraskuista ilmoitusta siitä, että se muuttaa malliaan.

Finanssisektori

Finanssisektorilla yksi ajankohtainen aihe vuoden aikana oli rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen positiivisessa luottotietorekisterissä. Positiivinen luottotietorekisteri otettiin käyttöön huhtikuussa 2024. Rekisteriin kootaan tiedot yksityishenkilöiden kaikista luotoista ja tuloista. Tietosuojavalvutetun toimisto valvoo henkilötietojen käsittelyä positiivisessa luottotietorekisterissä.

Tietosuojavalvutettu antoi kesäkuussa lausunnon tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta. Tällä hetkellä henkilön tietoja voidaan luovuttaa sekä tulorekisteristä että positiivisesta luottotietorekisteristä, vaikka hän olisi pyytänyt, ettei hänen virheellisinä pitämiään tietoja luovutettaisi väliaikaisesti. Tietosuojavalvutettu korosti, että tietojen virheettömydestä ei saa joustaa, kun tehdään ihmisiin merkittävästi vaikuttavia päätöksiä. Tietosuojavalvutettu kiinnitti samaan asiaan huomiota jo aiemmin positiivista luottotietorekisteriä koskevan lain valmistelun yhteydessä.

Lait otettiin uudelleen tarkasteluun muun muassa tietosuojavalvutetun huomioiden ja oikeuskanslerin ennakkotarkastuksessa esittämien näkemysten perusteella. Tämänhetkisen lakiesityksen mukaan tulorekisterin tai positiivisen luottotietorekisterin käyttäjälle kerrottaisiin siitä, että henkilö on pyytänyt estämään joidenkin tietojensa luovuttamisen. Esityksen perusteella näitä tietoja kuitenkin luovutettaisiin yhä kummastakin rekisteristä henkilön pyynnöstä huolimatta.

Tietosuojavalvutettu otti kantaa positiivista luottotietorekisteriä koskevan lain muutosehdotuksiin myös joulukuussa. Lakimuutoksella lisättäisiin positiiviseen luottotietorekisteriin tiedot taloyhtiölainojen osakaskohtaisista lainaosuuksista. Tietosuojavalvutettu kannatti ehdotusta jättää taloyhtiön nimi- sekä yritys- ja yhteisötunnustieto pois luottotietoraporttilta. Samassa yhteydessä tietosuojavalvutettu huomautti myös, että kaikille luotonantajille luovutetaan rekisteristä samat tiedot eikä laki säätele tietosisällön rajaamista luotonantajakohtaisesti. Näin esimerkiksi pankit ja pienlainayhtiöt saavat rekisteristä samat tiedot. Tietosuojavalvutettu esitti, että laki avattaisiin tarkasteluun sellaisen ratkaisun löytämiseksi, että luotonantajille luovutettaisiin vain niiden toiminnan kannalta välttämättömät tiedot.

Finanssisektorilla korostuu henkilötietojen huolellisen käsittelyn velvoite, sillä toimijat käsittelevät usein laajasti ihmisten yksityiselämään liittyvää tietoa. Tämän vuoksi tietoturvan ja tietosuojan säännöllinen arviointi sähköisissä palveluissa on keskeistä. Apulaistietosuojavalvutettu muistutti asiasta muun muassa joulukuussa annetussa Sambla Groupia koskevassa päätöksessä. Yrityksen tietoturvaluotteet koskivat sen lainaparkki.fi- ja rahoitu.fi -palveluja. Palvelujen asiakkaille tarkoitettujen linkkien kautta ulkopuolisten saatavilla oli ollut lainanhakijan yhteystietoja sekä muun muassa tietoja tuloista, asumismenoista, siviilisäädystä ja mahdollisista lapsista. Yritys määrättiin maaliskuussa 2024 lopettamaan lainanhakijoiden henkilötietojen käsittely sähköisissä palveluissaan.

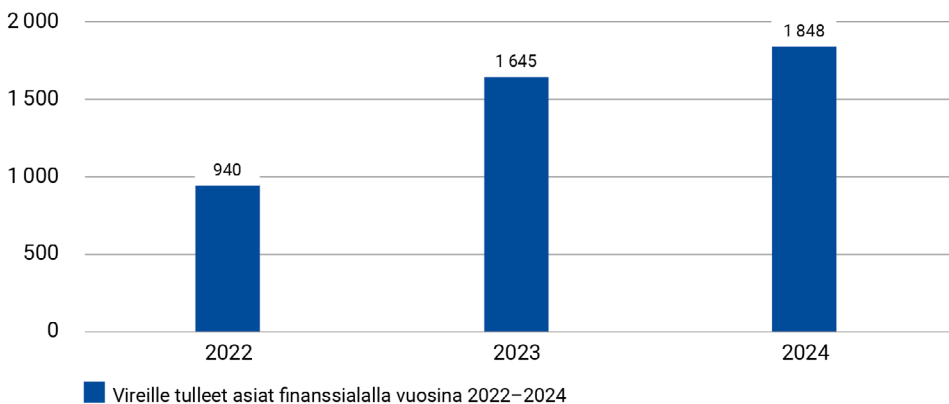
heti, kun tietoturvaluotteiden vakavuus tuli ilmi. Joulukuussa yritykselle annettiin hallinnollinen seuraamusmaksu ja se määrättiin parantamaan tietoturvaansa.

Apulaistietosuojavaltuutetun päätös virheellisten maksuhäiriötietojen luovuttamista koskevassa asiassa sai elokuussa lainvoiman. Apulaistietosuojavaltuutettu oli määrännyt marraskuussa 2021 Oikeusrekisterikeskuksen korjaamaan käytäntönsä luottotietoyhtiöille luovutettavien maksuhäiriötietojen oikeellisuuden valvonnassa. Riita-asioissa annettuihin tuomioihin perustuvia tietoja ei olisi pitänyt merkitä maksuhäiriömerkinnäksi luottotietorekisteriin tapauksissa, joissa maksuvelvollisuus on perustellusti riitautettu. Helsingin hallinto-oikeus

piti apulaistietosuojavaltuutetun päätöksen voimassa sellaisenaan, eikä korkein hallinto-oikeus myöntänyt asiassa valituslupaa.

Hallinto-oikeus piti tammikuussa voimassa tietosuojavaltuutetun päätökset terveystietojen käsittelystä kahdessa vakuutusyhtiössä. Päätökset koskivat tietojen pyytämistä terveydenhuollolta ja vakuutuksenhakijoiden terveystietojen käsittelyä. Tietosuojavaltuutettu oli havainnut vuonna 2022, että vakuutusyhtiöt olivat pyytäneet terveydenhuollolta terveystietoja tarpeettoman laajasti, eikä vakuutusyhtiöillä ollut perustetta käsitellä vakuutuksenhakijoiden terveystietoja ennen vakuutussopimuksen tekemistä. Hallinto-oikeuden päätöksistä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Vireille tulleet asiat: Finanssiala

Julkinen sektori

Merkittävin osa julkishallintoa koskevista asioista liittyi henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin ja yksilöiden tietosuojaoikeuksien käyttöön, kuten tietojen tarkastamiseen tai poistamiseen. Julkisella sektorilla ohjaus- ja valvontatoiminta koh-

distuu useaan eri toimialaan ja sovellettavaksi tulee yleisen tietosuojasetuksen ja rikosasioiden tietosuojalain lisäksi näitä täsmentävä ja täydentävä lainsäädäntö.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuolto on tietosuojavaltuutetun toimiston suurin toimiala vireille tulleiden asioiden määrässä mitattuna. Vuonna 2024 noin 25 prosenttia vireille tulleista asioista koski tätä toimialaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluu sekä yksityisen että julkisen sektorin toimijoita, ja toimialan asioita käsitellään tietosuojavaltuutetun toimistossa sekä yksityisen että julkisen sektorin ohjaus- ja valvontayksiköissä.

Valtaosa tapauksista oli henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevia ilmoituksia, joiden käsittelyä tehostettiin vuoden aikana. Näiden lisäksi korostuivat asiakas- ja potilastietojen tarkastamista, oikaisemista ja poistamista koskevat asiat, joiden käsittelyä puolestaan sujuvoitettiin seurantamenettelyn avulla. Tietosuojavaltuutetun toimisto saa runsaasti myös tiedusteluja toimialalla tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä sekä organisaatioilta että yksityishenkilöiltä.

Koska toimialalla käsitellään suuria määriä arkaluonteisia tietoja, tietosuojavaltuutetun toimisto tukee sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoita valvonta- ja ratkaisutoiminnan lisäksi antamalla yleistä ohjausta esimerkiksi verkkosivuillaan. Toimialaa koskevia verkkosivusältyjä päivitettiinkin vuoden aikana. Lisäksi tietosuojavaltuutetun toimisto osallistuu vuosittaisen, sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojan parissa työskenteleville suunnatun SohviTellu-tietosuojaseminaarin järjestämiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuolto on tietosuojavaltuutetun toimiston suurin toimiala vireille tulleiden asioiden määrässä mitattuna.

Vuoden aikana käsiteltäväksi tuli aiempaa enemmän asiakkaiden ja potilaiden yhteydenottoja, jotka koskivat asiakas- ja potilastietojen katselua ilman perustetta. Näissä tilanteissa henkilöitä ohjataan pyytämään terveydenhuollon toimijalta lokitietoja tai selvitystä tietojen käytön tai luovuttamisen perusteista. Lisäksi henkilöitä ohjataan tekemään tarvittaessa rikosilmoitus poliisille, joka voi tarvittaessa pyytää tietosuojavaltuutetun toimistolta lausunnon.

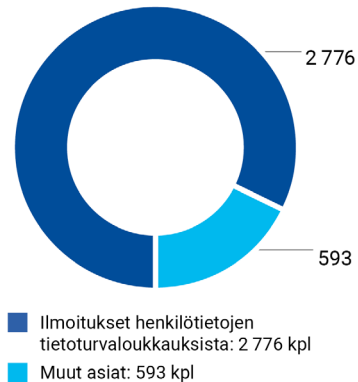
Ihmiset ovat kiinnostuneita asiakas- ja potilastietojensa käsittelystä. Asiakas tai potilas voi pyytää tiedon siitä, kuka on käyttänyt tai kenelle on luovutettu häntä koskevia tietoja ja millä perusteella. Euroopan unionin tuomioistuinten kesäkuussa 2023 antamassa ratkaisussa

(asia C-579/21) on täsmennetty yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista tarkastusoikeutta lokitietojen osalta. Ratkaisun mukaan henkilöllä on tarkastusoikeuden nojalla oikeus saada tieto henkilötietojensa käsittelyn ajankohdista ja tarkoituksista. Asiakastietolain mukaan hänellä on oikeus myös saada selvitys tietojen käytön tai luovuttamisen perusteista sekä arvio siitä, onko tietojen käyttö tai luovuttaminen ollut lainmukaista. Jos tietoja ei luovuteta, asia voidaan saattaa tietosuojavaltuutetun toimiston käsittelyyn, ja tietosuojavaltuutettu voi tarvittaessa määrätä antamaan tiedot.

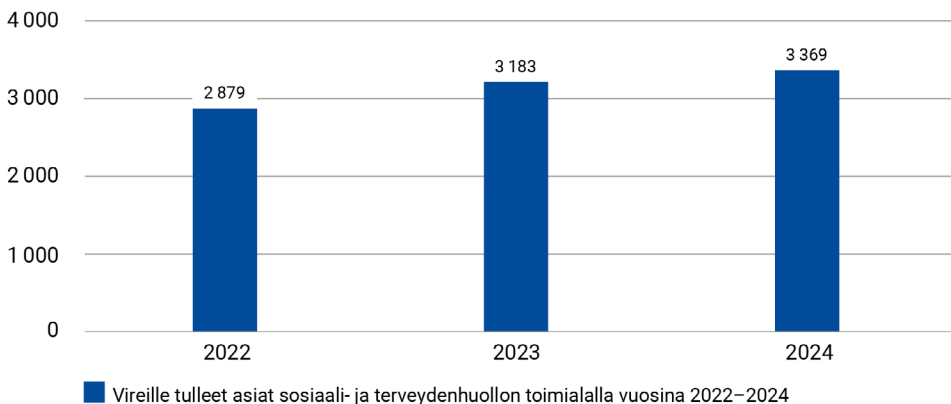
Keväällä apulaistietosuojavaltuutettu antoi päätöksen, jossa katsottiin, että henkilötunnusta ei tule merkitä potilaille automatisoidusti lähetettäviin tekstiviesteihin. Hyvinvointialuetta ohjattiin ottamaan huomioon tekstiviestien suojaukseen liittyvät puutteet ja arvioimaan myös esimerkiksi laboratoriotutkimuksia koskevien viestien osalta, mitä henkilötietoja tekstiviesteihin oli tarpeellista sisällyttää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa koskevaa lainsäädäntöä tullaan lähivuosina muuttamaan European Health Data Space (EHDS) -säädöksen eli eurooppalaista terveystietoaluetta koskevan asetuksen edellyttämällä tavalla. Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui vuoden 2024 aikana säädösehdotusta koskevan kansallisen koordinoinnin ohjausryhmään.

Asioiden jakautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vuonna 2024

Vireille tulleet asiat: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Varhaiskasvatus- ja opetusala

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi toimintavuonna useita lausuntoja opetus- ja kulttuuriministeriölle ja Opetushallitukselle. Opetushallitukselle annettiin lausunto opasluonnoksesta, joka koski tekoälysovellusten käyttöä varhaiskasvatuksessa olevien lasten sekä oppilaiden ja opiskelijoiden henkilötietojen käsittelyssä. Lausunnossa korostettiin koulutuksen järjestäjän velvollisuutta selvittää ennen tekoäly- tai muiden sovellusten käyttöönottoa, käsitteleekö sovellus käyttäjiensä henkilötietoja, ja varmistaa, että käsittely on lainmukaista. Myös tekoälyn virhepäätelmät ja vinoumat voivat loukata oppijoiden perusoikeuksia. Lausunnossa kiinnitettiin lisäksi huomiota siihen, että oppijoille olisi tarpeellista opettaa kansalaistaitona, miten tekoälypalveluissa käsitellään käyttäjien henkilötietoja ja mitä oikeuksia käyttäjällä on.

Perusopetuslakiin ehdotettiin muutosta, jonka mukaan puhelimen käyttö oppitunnin aikana olisi sallittua vain opettajan luvalla oppimistarkoitukseen tai rehtorin tai opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon, kuten diabeteksen hoitoon. Tietosuojavaltuutettu korosti antamassaan lausunnossa, että opetuksen järjestäjän on varmistettava etukäteen, että opetuksessa käytettävät sovellukset käsittelevät oppilaiden henkilötietoja lainmukaisesti. Tämä koskee myös ilmaissovelluksia ja tekoälyä hyödyntäviä sovelluksia.

Myös oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevia perusopetuslain säännöksiä ehdotettiin uudistettaviksi. Tietosuojavaltuutettu huomautti lausunnossaan, että ehdotettuun sääntelyyn sisältyy lasten arkaluonteisten tietojen ja myös salassa pidettävien tietojen käsittelyä. On tärkeää, että tällaisten tietojen käsittely pyritään yhdenmukaistamaan valtakunnallisesti ja että valmistelussa arvioidaan myös tarvittavat suojatoimet.

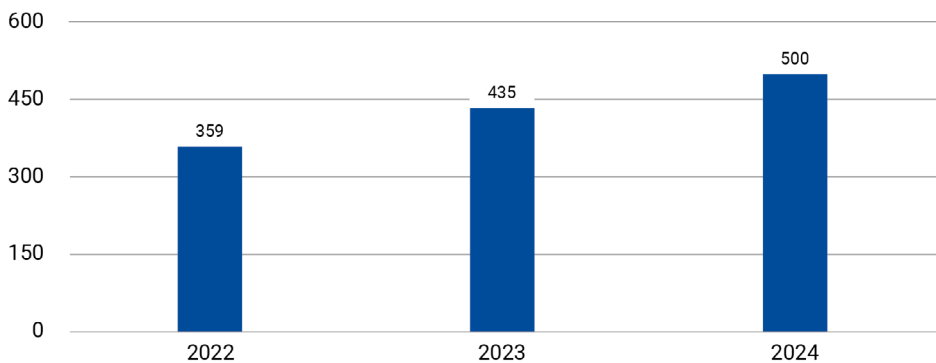
Tietosuojavaltuutettu kiinnitti myös varhaiskasvatuslain muuttamista koskevassa lausunnossaan huomiota siihen, että lasten oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi henkilötietojen käsittely varhaiskasvatuksessa tulisi yhdenmukaistaa. Lisäksi valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita uudistettaessa on tärkeää kiinnittää huomiota lasten henkilötietojen käsittelyyn.

Opiskeluhuollon monialaisessa yhteistyössä oppilaiden ja opiskelijoiden tietojen luovuttamiseen vaikuttaa tietosuojalainsäädännön lisäksi toimialakohtainen sääntely, joka määrittelee tietojen luovuttamisen edellytykset ja tavat. Monialaiseen yhteistyöhön kuuluvat opetustoimen lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto. Apulaistietosuojavaltuutettu teki vuonna 2022 aloitteen opetus- ja kulttuuriminis-

teriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, THL:lle ja Opetushallitukselle ohjeistuksen laatimiseksi oppijoiden tietojen luovuttamisesta opiskeluohjelmien psykologi- ja kuraattoripalveluille. Vuonna 2023 laadittua ohjeistusta täydennettiin vuonna 2024, ja se vaikuttaa lainsäädännön ohella tietojärjestelmien suunnitteluun, koska tiedot luovutetaan usein sähköisesti.

Lisäksi apulaistietosuojavaltuutettu antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon Move!-järjestelmän henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä näkökohdista. Move! on 5. ja 8. luokkien oppilaille suunnattu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka mittaukset toteutetaan osana liikunnanopetusta.

Vireille tulleet asiat: Varhaiskasvatus, opetus ja nuorisotyö

■ Vireille tulleet asiat varhaiskasvatuksen, opetuksen ja nuorisotyön toimialalla vuosina 2022–2024. Nuorisotyösektorin asiat on tilastoitu vuodesta 2024 alkaen.

Oikeus- ja turvallisuushallinto

Tietosuojavaltuutettu valvoo rikosasioiden tietosuojalain noudattamista sisäisen turvallisuuden viranomaisten toiminnassa. Apulaistietosuojavaltuutetun syyskuussa antamassa päätöksessä arvioitiin, oliko poliisin lainmukaista rekisteröidä henkilötuntemerkkejä tapauksessa, jossa henkilöä epäiltiin perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta. Päätöksessä katsottiin, että henkilötuntemerkkien rekisteröinti oli muun muassa pakkokeinolain suhteellisuusperiaatteen ja EU-oikeuden vastaista. Poliisi määrättiin poistamaan tallentamansa henkilötuntemerkit. Päätös on lainvoimainen. Päätös toimitettiin tiedoksi oikeusministeriölle pakkokeinolain mahdollisten muutostarpeiden arvioimiseksi.

Vuoden 2024 aikana tietosuojavaltuutetun toimisto antoi useita lausuntoja turvallisuus- ja oikeushallinnon lainsäädäntöhankkeista sekä muista kehittämistoimista. Tietosuojavaltuutettu lausui muun muassa hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamisesta sekä ehdotuksesta sotilastiedustelua koskevan lain muuttamiseksi. Tietosuojavaltuutetun toimisto on myös mukana oikeusministeriön vaaliturvallisuuden yhteistyöryhmän työskentelyssä.

Syksyllä Unkari antoi EU:n neuvoston puheenjohtajakaudellaan kompromissiesityksen EU-asetuksesta lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjumiseksi verkossa (nk. CSAM-asetus). Tietosuojavaltuutetun toimisto lausui eduskunnan valiokunnille kompromissiesityksestä lokakuussa 2024. Tietosuojavaltuutettu katsoi, että asetusehdotuksessa oli edelleen merkittäviä haasteita, sillä se mahdollistaisi yksityisten viestien laajan ja kohdentamattoman skannauksen. Tietosuojavaltuutettu lausui ehdotuksesta myös aiemmin lokakuussa 2023. Tuolloinkin lausunnossa tuotiin esiin huoli esityksen epä-

suhtaisesta puuttumisesta ihmisten yksityisyyden suojaan ja viranomaisten toimivaltuuksiin. Euroopan tietosuojaneuvosto esitti helmikuussa 2024 näkemyksensä Euroopan parlamentin kannasta asetusehdotukseen. Lausunnossaan se piti myönteisenä monia parlamentin ehdottamia parannuksia mutta painotti, että ne eivät näytä täysin ratkaisevan kysymyksiä, jotka liittyvät yksityisen viestinnän yleisluontoiseen seurantaan ja tunnistamismääräysten antamiseen.

Korkein hallinto-oikeus antoi marraskuussa ratkaisunsa apulaistietosuojavaltuutetun päätöksestä, joka koski ulkoministeriön ilmoitusvelvollisuuden aikarajojen noudattamista tietoturvaloukkaustapauksessa. Korkein hallinto-oikeus piti voimassa apulaistietosuojavaltuutetun päätöksen siltä osin kuin se koski valvontaviranomaiselle tehtävän ilmoituksen viivästymistä ja siitä annettua huomautusta. Korkein hallinto-oikeus kumosi päätöksen siltä osin kuin kysymys oli rekisteröidylle tehtävän ilmoituksen viivästymisestä. Korkein hallinto-oikeus totesi, että ulkoministeriön voitiin katsoa ilmoittaneen tietoturvaloukkauksesta sen kohteeksi joutuneille tietosuojasetuksen säästöjen mukaisesti.

Euroopan tietosuojaneuvosto antoi kesäkuussa ohjeen rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaisista tiedonsiirroista. Siinä opastetaan EU-maiden lainvalvontaviranomaisia tiedonsiirroissa EU-alueen ulkopuolisten maiden viranomaisille tai kansainvälisille järjestöille.

Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävänä on antaa syyttäjän tai esitutkintaviranomaisen pyynnöstä lausuntoja neljästä rikoslain 38 luvussa säädetystä rikoksesta: tietosuojarikoksista, salassapitorikoksista, tietomurroista ja

viestintäsalaisuuden rikkomisista. Lausuntojen tarkoituksena on varmistaa riittävä tietosuoja-asiantuntemus näissä harvemmin syyteharjinnassa olevissa rikoksissa.

Vuonna 2024 lausuntojen määrä kasvoi merkittävästi. Lausuntoja annettiin 110, kun vuotta aiemmin lausuntojen määrä oli 54. Suurin osa lausunnoista koski tietosuojarikoksia. Tietosuojarikos tapahtuu, kun henkilö, jolla on laillinen pääsy rekisteriin, käyttää tietoja väärin. Tämä

tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työntekijä tai viranhaltija katselee tietoja ilman perusteltua syytä (ns. urkinta). Useimmiten luvaton tietojen käsittely liittyi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin, mutta myös poliisin rekistereihin kohdistuvia urkintatapauksia on ollut. Myös tietomurrot ja viestintäsalaisuuden loukkaukset olivat usein lausunnon kohteina. Tyypillisesti ne koskivat sosiaalisen median käyttäjätilien murtamista. Salassapitorikoksista lausuntoja annettiin vain muutamissa tapauksissa.

Muu julkishallinto

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisen käytäntöjä arvioitiin muun muassa Verohallintoa koskevassa päätöksessä elokuussa. Apulais-tietosuoja-valtuutettu totesi, että tietosuojalainsäädäntö ei estä tietosuoja-oikeuksien käyttämistä toisen henkilön välityksellä, vaan henkilö voi tehdä tarkastuspyynnön omiin tietoihinsa asiamiehen avulla ja esimerkiksi pyytää organisaatiota toimittamaan asiamiehelle itseään koskevat tiedot. Apulais-tietosuoja-valtuutettu muistutti myös, että tietosuoja-opyyntöjen tekemiselle ei ole muotovaatimuksia ja organisaatioiden on tuettava tarkastuspyyntöjen tekemistä. Niiden tulee kuitenkin huolehtia myös tietoturvasta ja löytää tasapaino tietosuoja-oikeuksien käytön helppouden ja turvallisen toteuttamisen välillä. Päätös on lainvoimainen.

Apulais-tietosuoja-valtuutettu katsoi joulukuussa, että Verohallinnon Harmaan talouden selvityksyksiköllä on ollut oikeus kieltäytyä henkilön tarkastuspyynnön toteuttamisesta. Henkilölle ei tarvinnut antaa tietoa edes siitä, onko tietoja ylipäänsä käsitelty velvoitteidenhoitoselvityksellä. Verohallinto on myös voinut ohjata henkilön tekemään tarkastuspyynnön niille viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus pyytää velvoitteidenhoitoselvitys ja jotka se on luetellut henkilölle antamassaan päätöksessä.

Vuoden 2024 aikana oli lausunnonlausunnolla työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta. Tietosuoja-valtuutettu katsoo, että viranomaisen toiminnan avoimuudesta ja asiakirjojen julkisuudesta säädettyä on tärkeää huomioida henkilöiden oikeus yksityisyyden suojaan sekä tietosuoja-veloitteet.

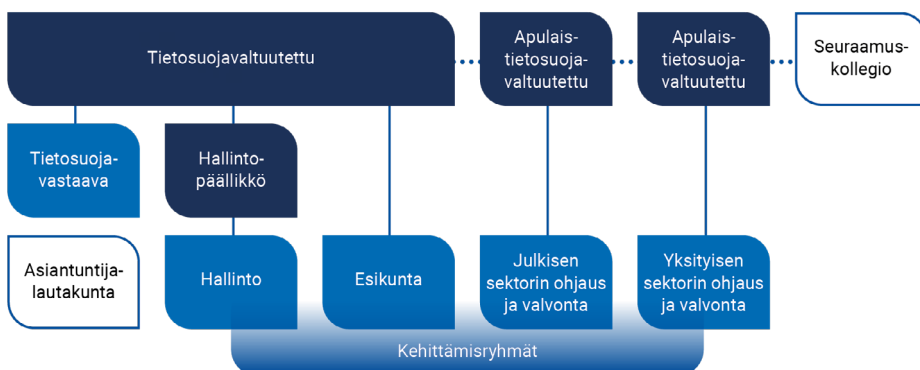
Organisaatio, henkilöstö ja talous

Toimintavuonna tietosuojavaltuutetun toimiston henkilöstömäärä nousi selvästi edelliseen vuoteen nähden. Vuoden lopussa tietosuojavaltuutetun toimistossa työskenteli 60 henkilöä.

Toimintavuonna toimistossa vakiinnutettiin edellisenä vuonna uudistettua organisaatiorakennetta. Uudistuksen tavoitteena on ollut toiminnan sujuvuuden varmistaminen ja työhyvinvoinnin turvaaminen. Syksyllä 2024 käynnistettiin kehittämiskokonaisuus täydentämään tavoitteiden eteen tehtyjä toimenpiteitä. Kokonaisuuden kaksi osaprojektia keskittyvät toimiston työprosesseihin ja töiden organisointiin sekä työyhteisöön ja työkuultuuriin.

Toimiston organisaatorakenne muodostuu neljästä yksiköstä, jotka ovat yksityisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikkö (YKI), julkisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikkö (JUKI), hallintoyksikkö (HALL) ja esikuntayksikkö (EKY). Hallintoyksikköön on keskitetty toimiston hallinto, tiedonhallinta, kirjaamopalvelut ja johdon tuki. Esikuntayksikköön kuuluvat kansainvälisten asioiden koordinaatio, IT-erityisasiantuntijat, viestintä, erityisasiantuntija sekä tietosuojavastaava.

Tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatio

Tietosuojavaltuutettu johtaa esikuntayksikköä, apulaistietosuojavaltuutetut YKI- ja JUKI-yksiköitä ja hallintopäällikkö hallintoyksikköä. Toimiston kaksi ryhmäpäällikköä toimivat YKI- ja JUKI-yksiköissä tarkastajien ja oikeudellisten asiantuntijoiden lähiesihenkilönä. Ryhmäpäälliköiden tehtävät perustettiin vuoden 2023 organisaatiouudistuksessa. Esihenkilötyön jakaminen aiempaa useammalle henkilölle on koettu toimivaksi muutokseksi.

Tietosuoja-asioita käsittelevät toimistossa oikeudelliset asiantuntijat, tarkastajat, ylitarkastajat ja IT-erityisasiantuntijat. Oikeudelliset asiantuntijat vastaavat erityisesti ohjausta ja neuvontaa koskevista asioista sekä seulontamenettelyihin liittyvistä tehtävistä. Tarkastajat käsittelevät vakiintuneita linjauksia sisältäviä tapauksia. Ylitarkastajat hoitavat vastuualueensa vaativimmat päätös- ja ohjausasiat ja vas-

taavat muun muassa lainsäädäntölausuntojen valmistelusta. IT-erityisasiantuntijat käsittelevät erityisesti teknisiä tietoturvaloukkauksia ja toimivat muissa valvonta-asioissa teknisten kysymysten asiantuntijoina.

Erillisissä kehittämissä koordinoidaan lisäksi tiettyihin asiakokonaisuuksiin, kuten tietoturvaloukkauksiin, rekisteröidyn oikeuksiin ja rajat ylittäviin asioihin liittyviä käytäntöjä ja projekteja.

Tietosuojavaltuutetun toimistolle myönnettiin lisämäärärahoja vuosina 2023 ja 2024 tehtävien hoidon turvaamiseksi ja eräiden lainsäädäntöuudistuksista tulleiden uusien tehtävien hoitamiseksi. Lisäresurssit näkyivät täysimääräisesti henkilöstön määrässä vuonna 2024, jolloin toimistoon perustettiin uusia virkoja määrärahalisäysten perusteella.

Henkilöstöresurssit*	2022	2023	2024
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	54	54	60
Henkilötyövuodet	51,9	52,7	61,4
Sairauspoissaolot, pv/htv	13,2	5,6	8,8
Keski-ikä	39,3	42,1	40,9
Koulutustasoindeksi	6,4	6,4	6,5

* Vuosien 2022 ja 2023 luvut sisältävät sekä tietosuojavaltuutetun toimiston että tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon henkilöstön (3–4 henkilöä). Tilastointitapaa on muutettu vuonna 2024 kattamaan vain tietosuojavaltuutetun toimiston henkilöstön. Tiedusteluvalvontavaltuutettu toimi vuoden 2024 loppuun saakka hallinnollisesti tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydessä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston talous	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023	Tavoite 2024	Toteutunut 2024
Toimintamäärärahan käyttö, 1 000 €	4 041	4 324	6 050	4 991
Kokonaiskustannukset, 1 000 €	4 450	4 730	-	5 853

Neuvonta ja viestintä

– vastauksia tiedontarpeeseen

Tietosuojaavaltuutetun toimiston puhelinneuvonta antaa yleistä ohjausta tietosuojasta ja henkilötietojen käsittelystä. Käytössä on kaksi neuvontanumeroa: toinen yksityishenkilöille ja toinen rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville. Neuvonta on yleisluontoista, eikä siinä anneta yksityiskohtaisia tai sitovia kannanottoja yksittäistapauksiin.

Puhelinneuvonnassa otettiin kesäkuussa 2024 käyttöön jonotusominaisuus, jonka myötä soit-taja voi ruuhkatilanteissa odottaa jonossa omaa vuoroaan. Jonotusmahdollisuus paransi neuvontapalvelun tavoitettavuutta ja vähensi puheluiden määrää. Vuosi 2024 oli puhelinneuvonnassa edellisvuotta rauhallisempi, ja vastattujen puheluiden määrä laski noin 2 300:aan. Yksityishenkilöiden neuvontanumero oli edelleen kysytympi kuin rekisterinpitäjien linja.

Yleistä neuvontaa annetaan myös kirjallisesti, ja vuoden aikana vastattiin noin 1 230 neuvonpyyntöön.

Neuvonnassa annettiin laajasti ohjausta rekisteröidyn oikeuksista, niitä koskevista pyynnöistä ja pyyntöjen käytännön toteuttamisesta. Yleisiä olivat esimerkiksi kysymykset siitä, kuuluvatko sähköpostiviestit tai muut epäviralliset tiedostot tai muistiinpanot tarkastusoikeuden piiriin. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta lokitietoja koskevat kysymykset toistuivat edelleen säännöllisesti.

Edellisten vuosien tapaan tietomurrot ja tietoturvaloukkaukset nousivat usein esiin yhteydenotoissa. Rekisterinpitäjät kaipasivat ohjeita tietoturvaloukkauksen määritelmän arviointiin sekä toimintaohjeita tietoturvaloukkaustilanteissa. Erityisesti laajemmat tietoturvaloukkaukset, kuten Helsingin kaupungin tietomurto, kirvoittivat runsaasti yhteydenottoja.

Kameravalvonta herätti kysymyksiä sekä yksityishenkilöissä että rekisterinpitäjissä. Kysymykset koskivat esimerkiksi kameravalvonnan oikeutusta ja tallenteiden käsittelyä. Myös reaaliaikaisesta kameravalvonnasta kysyttiin. Työelämän tietosuojaan liittyvät kysymykset koskivat muun muassa työsähköpostia, sijaintitietojen käsittelyä sekä tilanteita, joissa työntekijän edellytetään käyttävän henkilökohtaista puhelintaan tai pankkitunnuksiaan työasioissa. Kysymyksiä esitettiin myös siitä, sovelletaanko tietosuoja-asetusta työpaikan vapaamuotoisiin suullisiin keskusteluihin.

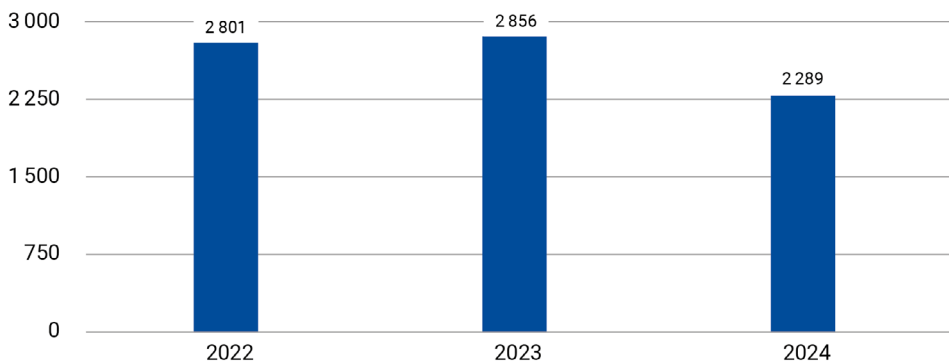
Tietosuojaavaltuutetun toimiston verkkosivuille koottiin perustietoa huhtikuussa käyttöön otettuun positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvästä henkilötietojen käsittelystä. Sivustolla julkaistiin myös päivitetyt ohjeet tietosuojavastaavan nimittäneelle organisaatiolle ja sen johdolle. Terveystietojen usein kysytyt kysymykset täydennettiin muun muassa asiakas- tai potilastietojen tarkastamiseen, oikaisuun ja poistamiseen liittyen. Verkkosivuilla julkaistiin tietoa

myös EU:n digipalveluasetuksesta (DSA) ja tietosuojavaltuutetun toimivallasta sen valvonnassa.

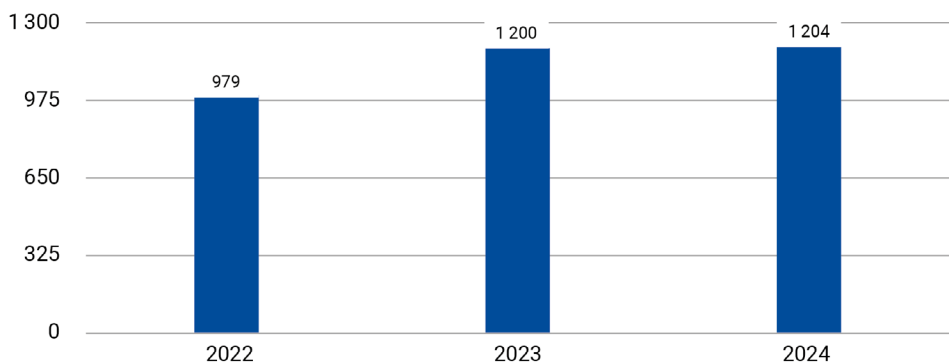
Kesällä julkaistiin uusi verkkosivusto tietosuoja-harrastuksissa.fi yhdessä TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n kanssa. Sivusto luotiin osana GDPR4CHLDRN – Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa -hanketta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistuu tietosuojavastaavien ja muiden tietosuoja-ammattilaisten kouluttamiseen. Tietosuojapäivän tapahtuma järjestettiin viidettä kertaa yhdessä Alma Insightsin kanssa tammikuussa 2024. Loppuvuodesta järjestettiin yhdessä toimialojen kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon SohviTellu-seminaari Hämeenlinnassa.

Puhelinneuvonnan vastatut puhelut

Tietosuojavaltuutettu mediassa (maininnat verkkomedioissa)

Liitteet

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2022–2024

Oheisessa taulukossa esitetään, kuinka monta asiaa on tullut vireille ja kuinka moni asia on päätetty tietosuojavaltuutetun toimistossa vuosien 2022–2024 aikana. Tilastot on koottu toimis-

ton asianhallintajärjestelmästä kyseisen vuoden päätteeksi. Tietosuojavaltuutetun toimistossa otettiin käyttöön uusi asianhallintajärjestelmä lokakuussa 2023.

	2022		2023		2024	
	Vireille	Käsitelty	Vireille	Käsitelty	Vireille	Käsitelty

Tietosuoja-asetuksen ja -direktiivin mukaiset tehtävät						
Ennakkokuuleminen (korkea riski)	71	249	23	25	11	8
Lausunnot	408	417	287	301	160	145
Rikosasioissa annetut lausunnot*					98	110
Käytännesäännöt	0	1	0	2	0	1
Henkilötietojen siirrot	26	18	3	18	7	57
EU- ja kansainvälinen yhteistyö	1 018	1 016	1 362	1 297	1 390	1 131
Rekisteröidyn oikeudet	834	950	838	994	797	819
Valvonta	1 063	1 069	1 268	1 197	1 276	1 173
Tietoturvaloukkaukset	5 446	5 663	6 894	6 487	7 152	7 467
Ohjaus ja neuvonta	1 176	1 441	1 318	1 592	1 209	1 247
Tietosuojavastaavat	255	269	267	260	473	459
Asiantuntijalautakunta	2	2	2	2	1	1
Yleis-, talous- ja henkilöstöasiat	796	774	917	884	710	673
Yhteensä	11 095	11 869	13 179	13 059	13 284	13 291

*Tilastoitu erikseen vuodesta 2024 lähtien

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot 2024

Lausunnot lainsäädäntöhankkeista

- Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 12.1.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi EU:n kryptovara-asetuksen ja maksun tiedot -asetuksen täytäntöönpanosta 25.1.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä työvoimapaalveluiden uudelleenjärjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 26.1.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (asiakastietolaki) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 2.2.2024
- Lausunto työryhmän valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista 9.2.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta 12.2.2024
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rajavartiolaitoksen muuttamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 19.2.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskeväksi lainsäädännöksi 20.2.2024
- Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisesta terveysdata-avaruudesta 21.2.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain 2 §:n muuttamisesta 27.2.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä Uusimaa-lain ja asiakastietolain muuttamiseksi 29.2.2024
- Lausunto työryhmän mietintöön julkisuuslain ajantasaistamisesta 29.2.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rakentamislain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta 5.3.2024
- Lausunto Finnfund-lain muutostarpeita koskevasta arviomuistiosta 4.3.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamiseksi 5.4.2024
- Lausunto työ- ja elinkeinoministeriön TE-palvelut 2024 -asetuskokonaisuudesta 10.4.2024
- Lausunto asunto-osakeyhtiölain ajantasais- tamiseksi asetetun työryhmän välimietinnös- tä - Hallituksen esitys asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta (osakehuoneiston hallintaan- otto, tiedoksiannot) 17.4.2024

- Lausunto luonnoksesta esitykseksi Kansallisarkistolle julkisen terveydenhuollon potilastietojen seulonasta 18.4.2024
- Lausunto valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tiedon luokittelusuosituksista 19.4.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten tietojenvaihtoa koskevaksi lainsäädännöksi 23.4.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain ja valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta 26.4.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi rikoslain 2 c luvun 5 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta 29.4.2024
- Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 8.5.2024
- Lausunto tieliikenteen automaation edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia koskevasta arviomuistiosta 17.5.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi liikenteen ja logistiikan tietosäätelyn päivityksestä (data-avaruus osa 1) 17.5.2024
- Lausunto arviomuistiosta työvoimapalveluiden palveluprosessin uudistustarpeet ja yksityisen työnvälityksen mahdollisuus saada tietoja työnhakijasta 17.5.2024
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maatalousyrittäjän eläkelain muuttamiseksi 30.5.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi 30.5.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta 6.6.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista 11.6.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 13.6.2024
- Lausunto sähköisestä äänioikeusrekisteristä seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa 17.6.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain muuttamisesta 18.6.2024
- Lausunto taksisäätelyn arviomuistiosta 20.6.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Työkanava Oy -nimistä osakeyhtiötä koskevan lainsäädännön kumoamisesta 24.6.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta 3.7.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta 16.7.2024

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista 23.7.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen, liikennevakuutuksen ja potilasvakuutuksen lainsäädännön muuttamisesta 6.8.2024
- Lausunto valtioneuvoston periaatepäätöksestä Suomen kyberturvallisuusstrategiasta vuosille 2024–2035 9.8.2024
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi 15.8.2024
- Lausunto tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportista 16.8.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 16.8.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sakon ja muiden omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi 19.8.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisilain 5 a luvun, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 7 luvun sekä sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta 26.8.2024
- Lausunto työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavasta laista ja eräistä muista lakimuutoksista 27.8.2024
- Lausunto oikeusministeriön ja eräiden hallinnonalalla toimivien viranomaisten maksullisista suoritteista annetun asetuksen (988/2022) muutostarpeista 11.9.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi 11.10.2024
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta perusopetuslain muuttamisesta 28.10.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi 1.11.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi 7.11.2024
- Lausunto Ahvenanmaan maakuntalaista (Landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft) 18.11.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 21.11.2024
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekoälysäädöksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi 3.12.2024
- Lausunto hallituksen esityksestä positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta 30.12.2024

Kirjalliset asiantuntijalausunnot eduskunnan valiokunnille

- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta 19.2.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisesta terveysdata-avaruudesta (U 61/2022 vp) 21.2.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan lakivaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdenmukaisten avoimuusvaatimusten vahvistamisesta sisämarkkinoilla kolmansien maiden puolesta toteutettavaa edunvalvontaa varten ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1024/2012 ja (EU) 2018/1724 muuttamisesta tiettyjen direktiivissä (EU) XXXX/XXXX säädettyjen vaatimusten osalta 26.2.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta 14.3.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta 18.3.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n sekä lastensuojelulain 27 ja 41 §:n muuttamisesta 2.4.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n sekä lastensuojelulain 27 ja 41 §:n muuttamisesta 5.4.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rajavartiolaiton muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 25.4.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rajavartiolaiton muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 25.4.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista sekä eräksi muiksi laeiksi 30.4.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi maakaaren, kaupanvahvistajista annetun lain ja huoneistotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta 2.5.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahan-tulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta 13.5.2024

- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi 17.5.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esitykseen eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi 20.5.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi 20.5.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta 4.6.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi rikoslain 2 c luvun 5 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta 1.8.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi 4.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi 5.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi 11.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 19.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 54 §:n muuttamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 25 § 4 momentin kumoamisesta 19.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 20.9.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle laeiksi rikoslain 2 c luvun 5 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta 20.9.2024

- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta 8.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan suurelle valiokunnalle asetuksesta lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisystä ja torjunnasta - osittainen yleisnäkemyks (U 69/2022 vp) 8.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisystä ja torjunnasta (U 69/2022 vp) 15.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä 15.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisestä tietojenvaihdosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 16.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustusvaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä 21.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta 30.10.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisestä tietojenvaihdosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 6.11.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi 11.11.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta 14.11.2024
- Asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi 11.12.2024

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslauselma

Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen valvonnan arviointikehikkona käytettiin edelleen oikeusministeriön kanssa laadittua toimintamallia.

Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu valtion controller-toiminnon laatimaa suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan viitekehikkoa soveltaen.

Sisäisen valvonnan arvioidaan toimivan tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä riskeihin nähden asianmukaisesti. Toimisto huomioi vuosien 2022–2025 strategiansa toimeenpanossa strategiatyössä vuonna 2022 tunnistetut kehityskohteet koko strategiakauden ajan. Kehittämistoimia edellyttäviä osa-alueita ovat vuotta 2024 koskevan arvion perusteella erityisesti:

- toimiston henkilöresurssien riittävyys suhteessa työmäärään, lakisääteisten tehtävien turvaamiseen ja viranomaiselle lainsäädäntömuutosten myötä tuleviin uusiin tehtäviin
- uudistuvan lainsäädännön toimeenpanon edellyttämät sisäiset toimintatavat, mukaan lukien tekoälyasetuksen toimeenpanoon liittyvät rakenteet
- EU:n digitaalisten palvelujen säädöspakettiin ja valvontaviranomaisen toimivaltaan liittyvät kysymykset
- johtamisrakenteen ja toimintakulttuurin kehittäminen
- sidosryhmäyhteistyön tavoitteiden kirkastaminen
- työn tasainen jakautuminen organisaatiossa
- sen selvittäminen, voidaanko henkilötietojen tietoturvaloukkauksilmoitusten käsittelyssä hyödyntää automaattista päätöksentekoa

Resursseihin ja lainsäädännön kehittämiseen liittyvää suunnittelua tehdään yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

Helsingissä 26.5.2025

Anu Talus

tietosuojavaltuutettu

Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet ja lausunnot 2024

Ohjeet

Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR

Guidelines 02/2024 on Article 48 GDPR

Lausunnot

Opinion 04/2024 on the notion of main establishment of a controller in the Union under Article 4(16)(a) GDPR

Opinion 08/2024 on Valid Consent in the Context of Consent or Pay Models Implemented by Large Online Platforms

Opinion 11/2024 on the use of facial recognition to streamline airport passengers' flow (compatibility with Articles 5(1)(e) and(f), 25 and 32 GDPR)

Opinion 22/2024 on certain obligations following from the reliance on processor(s) and sub-processor(s)

Opinion 28/2024 on certain data protection aspects related to the processing of personal data in the context of AI models

Statement 1/2024 on legislative developments regarding the Proposal for a Regulation laying down rules to prevent and combat child sexual abuse

Statement 2/2024 on the financial data access and payments package

Statement 3/2024 on data protection authorities' role in the Artificial Intelligence Act framework

Statement 4/2024 on the recent legislative developments on the Draft Regulation laying down additional procedural rules for the enforcement of the GDPR

Statement 5/2024 on the Recommendations of the High-Level Group on Access to Data for Effective Law Enforcement

Statement 6/2024 on the Second Report on the Application of the General Data Protection Regulation - Fostering Cross-Regulatory Consistency and Cooperation

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

PL 800, 00531 Helsinki
puh. 029 566 6700 (vaihde)
tietosuoja@om.fi
www.tietosuoja.fi